

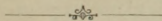

STAMPFEL-FÉLE
TUDOMÁNYOS ZSEB-KÖNYVTÁR,

— 66. —

A MAGYAR VÁLTÓJOG.

IRTA:
DR. BERÉNYI PÁL.

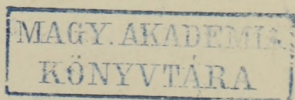
POZSONY 1901. BUDAPEST.
STAMPFEL KÁROLY KIADÁSA.

A Tudományos-Zsebkönyvtár jog- és államtudományi csoportjából eddig megjelent:

- 8. Római jog. I. Institutiók. Irta Dr. Bozók Alajos.
- 9. Római jog. II. Pandekták. Irta Dr. Bozók Alajos.
- 10. Katholikus Egyházjog. Irta Dr. Bozók Alajos.
- 21. Nemzetközi jog. Irta Dr. Gratz Gusztáv.
- 31–34. Magyar magánjog. Irta Dr. Katona Mór.
- 39–40. Magyar büntetőjog. Irta Dr. Atzél Béla.
- 41–42. A bünvádi perrendtartás. Irta Dr. Atzél Béla.
- 55. Magyar közigazgatási jog. Irta Dr. Falcsik Dezső.
- 56. Alkotmányi politika. Irta Dr. Gratz Gusztáv.
- 57. Magyar pénzügyi jog vázlata. Irta Dr. Bartha Béla.
- 59. Ethika. Irta Dr. Somló Bódog.
- 66. Magyar váltójog. Irta Dr. Berényi Pál.

Követni fogják:

- Észjog.
- Magyar közjog.
- Nemzetgazdaságtan.
- Pénzügytan.
- Statisztika.
- Protestáns Egyházjog,
- stb.

1. §. **A váltó fogalma.** A váltó olyan okirat, a mely külön törvényben (a váltótörvényben) megállapított kellékekkel bír, és a melyben a kibocsátó azt igéri, hogy az okirat jogos birtokosának meghatározott pénzüsszeget fog bizonyos helyen és időben vagy maga kifizetni, vagy más által kifizetni azon kikötéssel, hogy a fizetési ígéretből eredő kötelezettséget, a közönséges polgári magánjog elveitől eltérő, és szigorúbb szabályok szerint fogják elbírálni.

A magyar váltótörvényt az 1876: XXVII. t. czikkely tartalmazza.

1. A francia váltótörvény szerint a váltó egyik helyről a másik helyre intézendő. Tartalmazza: a keltet, a fizetendő összeget, annak nevét, ki a fizetést teljesítse, az időt, a mikor és a helyet, a hol a fizetés történjék és a készpénzben, árúban, számlában vagy másképpen adott értéket.

2. Angolország váltórendszabálya szerint az intézvény egy személy által egy másikhoz intézett és az első személy által aláírt feltétlen fizetési meghagyás, a mely azon személyt, a kihez intézve van felhívja, hogy egy határozott pénzüsszeget kívánatra, vagy határozott vagy meghatározható későbbi időpontban egy megjelölt személynek, vagy annak rendeletére, vagy az előmutatónak kifizessen.

2. §. **A váltóképességről.** A váltóügyletek részben jogokat, részben kötelezettségeket állapítanak meg. A ki váltóügyletekből eredő jogokat szerezhet, az bir cselekvő váltóképességgel; a ki váltó ügyletekből eredő kötelezettségeket vállalhat, az bir szenvedő váltóképességgel.

Cselekvő váltóképességgel mindenki bir, a ki vagyonjogokat szerezhet.

Szenvedő váltóképességgel csak azok bírnak, a kik terhes szerződéseket jogérvényesen köthetnek. Nem teljeskorúak szenvedő váltóképességgel csak abban az esetben bírnak, ha önállóan ipart űznek. (Vtr. 1. §.)

Nők, a kik férjhezmenetelük által nagykorúakká válnak, de életük 24-ik évét még be nem töltötték,

csak azon esetben bírnak váltóképességgel, ha önállóan ipart űznek; egyébként csak a 24-ik életév betöltésével nyernek szenvedő váltóképességet. (Vtr. 1. §.)

Nem bírnak szenvedő váltóképességgel az elmebetegek, a siketnémák és azok, a kik gondnokság alatt állanak, vagy a kiknek kiskorúságát meghosszabbították. De azért a gyámság, illetve gondnokság alatt levő egyének is lehetnek váltójogilag kötelezve az által, hogy a gyám illetve gondnok, képviselőjükben a váltói kötelezettséget magára vállalja.

Ha a váltón olyan személyek nyilatkozatai fordulnak elő, a kik szenvedő váltóképességgel nem bírnak, e körülmény a többieknek érvényesen elvállalt kötelezettségeire befolyással nincsen. (Vtr. 2. §.)

1. Franciaországban hajadonoknak, vagy férjes nőknek, ha üzletet vagy kereskedést nem folytatnak, váltón levő aláírása rájuk nézve csak közönséges adósság elismerésének tekintetik.

2. Ausztriában és Németországban csak az váltóképes, a ki magát szerződések által kötelezheti. Nem bírnak tehát váltóképességgel: a jogosulatlanul kivándorlottak, a szerzetesek és a tényleges szolgálatban lévő, vagy nyugalmazott katonák.

Németországban van korlátolt váltóképesség is. Így az atyai hatalom alatt levő nagykorú gyermekek váltóképessége korlátozva van, és saját vagyonukat meghaladó érték erejéig csak atyjuk beleegyezésével vállalhatnak váltói kötelezettséget.

3. §. A váltó fajai. Azon váltókat, a melyekben az adós maga igéri („fizetek“) a váltó értékének a kifizetését, saját váltóknak (száraz váltónak is) nevezzük. Azokat a váltókat, a melyekben az adós egy harmadik személyt szólít fel a fizetésre („fizessen Ön“) idegen váltóknak nevezzük.

1. Anglia váltórendszabálya szerint van: belföldi váltó és külföldi váltó. Belföldi váltó azon váltó, a mely ilyennek van megnevezve, vagy pedig a brit szigeteken állítatott ki és ugyancsak ott fizetendő, avagy a brit szigeteken belül ugyanott lakó személyre van intézvényezve.

Minden más váltó külföldi váltó.

4. § **Az idegen váltó kellékei.** Ahhoz, hogy valamely irat váltó legyen, bizonyos, a törvényben felsorolt kellékek szükségesek. E kellékek lehetnek lényegesek, vagyis olyanok, a melyek nélkül a váltó elveszti váltó jellegét, és nem lényegesek, vagyis olyanok, a melyek nem zavarják a váltónak váltói minőségét: ez utóbbiakat részben a szokás, részben a forgalom honosították meg.

Az idegen váltó lényeges kellékei a következők:

1. a váltó elnevezés magában a váltó szövegében, vagy ha az nem magyar nyelven állítatik ki, annak a nem magyar nyelven megfelelő kifejezése;

2. a fizetendő pénzösszeg kitétele. Ha az összegzen felül járulékok köttetnek ki, az ily kikötés nem létezőnek tekintetik;

3. a rendelvényes (intézvényes) vagyis azon személy vagy cég megnevezése, melynek részére vagy rendeletére a fizetés teljesítendő;

4. a fizetés ideje, mely az egész váltóösszegre nézve csak egy és ugyanaz lehet. A fizetési idő csak határozott napra, látra (bemutatásra, tetszésre), lát vagy kelet után bizonyos időre, vagy valamely vásárra szólhat;

5. a kibocsátó (intézvényező) név vagy cég aláírása;

6. az intézvényezettnek vagyis azon személynek vagy cégnek megnevezése, mely által a fizetés teljesítendő;

7. a fizetés helye. Az intézvényezett neve vagy cége mellett előforduló hely, ha magán a váltón külön fizetési hely kijelölve nincsen, fizetési helynek és egyszersmind az intézvényezett lakóhelyének is tekintendő. Ha több hely van a váltón kijelölve, fizetési helynek az első tekintetik.

8. a kiállítás helye, éve, hónapja és napja. (Vtr. 3. §.)

a) *A fizetendő pénzösszegekről.*

A váltóban, még pedig magában a szövegben, pénzösszegnek kell megjelölve lenni. Nem köthető ki tehát a váltóban sem értékpapír, sem árú, sem másféle érték átadása.

Nem köthető ki a váltóban a fizetendő összegzen kívül még kamat is. Ha az összegzen fölül járulékokat is ígérnek, ezen ígéret olybá tekintetik, mintha nem léteznék.

Szokásos a pénzösszeget a váltón jobbra, a szöveg fölött számokkal is kiírni. De ez a kiírás elmaradhat a nélkül, hogy ez által a váltó érvényességén csorba esnék. Ha azonban a váltó összege a betűkkel való megjelölésen kívül még számokban is ki van írva, és ezek az összegek nem egyenlők: a betűkkel kiírt összeg érvényes. Ha pedig az összeg akár számokban, akár betűkben többször volna a váltón kiírva, és ezek az összegek is eltérnének egymástól: a kisebbik összeg tekintendő érvényesnek. (Vtr. 4. §.)

Nem szükséges az összeg mellé a pénznemet is kiírni. Fizetheti az elfogadó a forintokat papírban, vagy ezüstben, a koronát ezüstben vagy aranyban. Szólhat a váltó elszámolási értékre is (márkra, frankra, liver sterlingre). Ha ilyen esetben az összeg mellé „valósággal“, avagy ezzel egyenlő értelmű megjegyzés van írva, az összeget abban a pénznemben kell fizetni, a melyre a váltó szól; de ha ilyen kifejezés az összeg mellett nincsen, a fizetés teljesíthető az országban folyamatban levő pénznemben, azon árfolyam szerint, a mely a megnevezett pénznemnek, a budapesti értéktőzsdén, a fizetési napot megelőző napon jegyzett árfolyamainak közép-áraként mutatkozik.

1. Ausztriában a kamatok kikötése a váltót érvénytelenné teszi.

2. Ugyanott ha a váltó olyan pénznemről szól, a mely a fizetés helyén nincsen folyamatban, vagy számolási értékről van kiállítva, a váltóösszeg kifizetése az esedékesség idejében levő érték szerint országos pénznemben történhetik, amennyiben a kiállító ezen szavakkal effectív vagy más hasonló toldással a fizetésnek a váltóban kített pénznemben való teljesítését határozottan ki nem kötötte.

3. Angliában a váltó alapján fizetendő összeg akkor is meghatározottnak tekintendő, ha ki van kötve: a) hogy kamattal, b) hogy meghatározott részletekben, c) hogy meghatározott részletekben azzal a kikötéssel, hogy az egyik részlet elmulasztása esetén az egész összeg esedékessé válik, d) hogy bizonyos meghatározott, vagy a váltó rendelkezései szerint megállapított árfolyam szerint fizetendő.

4. Franciaországban a váltót azon pénznemben kell kifizetni, a melyről szól.

b) *A rendelvényesről.*

A rendelvényes, vagy intézvényes azon személy vagy cég, a melynek részére vagy rendeletére a váltó összegét ki kell fizetni. Lehet a rendelvényes természetes, vagy jogi személy (tehát kereskedelmi társaság is). Az a váltó, a melyben nincsen határozottan megjelölve, hogy kinek részére teljesítendő a fizetés, — érvénytelen. Érvénytelen az a váltó is, a melyben több intézvényes vagylagosan van megnevezve (pd. fizessen Ön ezen váltónál fogva Tamás Péter úrnak, vagy a Szegedi Takarékpénztárnak). Érvénytelen az ilyen váltó még abban az esetben is, ha az egyik intézvényes utóbb a másikra ruházza jogait. (A Cúriának ezen nézetével szemben ellenkező nézetet vall. Plósz S. Magy. Váltójog. 3. kiad. 119. old.)

Érvénytelen a váltó akkor is, ha több intézvényes együtt van megnevezve (pd. fizessen Ön ezen váltónál fogva Kovács Antalnak és sógorának Heltai Jánosnak). De ha a több név céget jelent, vagy ha a keresk. társaság cége helyett annak képviselője van megnevezve, a váltó érvényes.

A kibocsátó önmagát is megnevezheti rendelvényesnek (saját rendeletre szóló váltó). De csak idegen váltón lehet a kibocsátó rendelvényes, a saját váltóban nem. (Vtr. 5. §.)

A rendelvényeset a váltó szövegében kell megnevezni. Nem szükséges azonban okvetetlenül a vezetéknev mellett az utónevet, vagy a személy közelebbi meghatározására netalán szükséges jelzőket is kiírni.

1. Angliában lehet a váltó két vagy több rendelvényesnek közösen fizetendő, de lehet két rendelvényes közül egynek, vagy több rendelvényes közül egynek, vagy néhánynak vagylagosan is fizetendő. Továbbá lehet a váltó hivatalos személynek, hivatalának ideje alatt is fizetendő. — Ha a rendelvényes képzelt személy, vagy egyáltalában nem létező, akkor a váltó bemutatóra szólónak tekinthető. — A váltó a bemutatónak fizetendő, ha a szövegben ki van téve, hogy ily módon fizetendő, vagy ha egyetlen, vagy utolsó hátirata üres forgatmány.

c) A fizetés ideje.

A váltóban kiírt fizetési nap azon nap, a melyen a váltó tartalma szerint a váltóösszeg kifizetésének történnie kell.

Megjelölhető a fizetés (lejárat) ideje:

α) határozott napra, pd. 1900. június hó 26-án . . . Határozott napra van a lejárat és a fizetés ideje megjelölve, ha a lejárat napja nincsen ugyan számokkal kiírva, de a fizetésre megjelölt nap az évben csak egyszer fordul elő; pd. husvét vasárnapján, — pünkösöd második napján.

De érvénytelen a váltó, mert határozatlan a lejárat, ha a fizetés ideje így van kiírva: „husvétkor“, „pünkösdkor“, „karácsonykor.“

Határozott napon van a váltó lejáratja akkor is, ha így van a fizetési idő megállapítva: „július hó elején“ — „augusztus hó közepén“ (medio) — „szeptember hó végén“ (ultimo), mert a hó eleje a hó első napját, a közepe annak 15-ik napját, a vége pedig annak legutolsó napját jelenti.

Érvénytelenek a szokásra szóló (uso) váltók, a melyeknek fizetési ideje a bemutatástól, vagy kiállításától számított, és a fizetés helyének szokása (usance) által meghatározott időben van.

Ha a fizetés lejáratának hónapja és napja mellől az év hiányzik (pd. csak így van írva: „fizessen július hó 15-én“), azt az évet kell érteni, a melyben a váltót kiállították. Ha a váltó kiállításának esztendejében a lejáratul megjelölt nap már elmúlt, a lejárat a legközelebbi évnek azon napjára esik. (Vtr. 30. §.)

β) látra (bemutatásra, tetszésre, à vista, à piacere), vagy lát, vagy kelet után bizonyos időre.

A látra, bemutatásra vagy tetszésre szóló váltók azon napon járnak le és fizetendők, a mely napon azokat fizetésre bemutatták. (Vtr. 31. §.)

Úgy a látra, a lát után bizonyos időre szóló váltókra az a szabály, hogy a bemutatásnak a kiállításától számított két év alatt meg kell történnie (Vtr. 19. §.), ha csak a kibocsátó vagy valamelyik forgató magán a váltón külön bemutatási határidőt nem szabott ki. (Vtr. 31. §.)

A lát után, vagy kelet után bizonyos időre szóló váltóknál a lejárát napját a kelettől, illetve a bemutatást tanusító keltezésétől, esetleg óvástól számított azon határidő állapítja meg, a mely erre a váltóban ki van tűzve. A lejárát kiszámítása iránt a következő határozatok szolgálnak irányadóul:

1. ha a határidő napokban állapított meg, a lejárát a határidő utolsó napjára esik; e határidőbe azon nap, melyen a kelet utánra szóló váltó kiállítatott, vagy a lát utánra szóló váltó elfogadás végett bemutatott, nem számítatik be;

2. ha a határidő hetekben, hónapokban vagy több hónapra terjedő időszakban, évben, félévben vagy évnegyedben állapított meg, a lejárát a fizetési idő hetének vagy hónapjának azon napjára esik, mely elnevezésénél vagy számánál fogva a kiállítás, illetőleg a bemutatás napjának megfelel; ha pedig e nap a fizetési hóban hiányzik, a lejárát e hó utolsó napjára esik;

3. félhónap alatt mindig 15 napot értünk; ha a lejárát lát vagy kelet után számított egy vagy több egész és egy fél hónapban van megállapítva, a félhónapot mindig a határidő végén kell számítani. (Vtr. 32. §.)

Ha a lát vagy kelet után bizonyos időre lejáró és belföldön fizetendő váltót olyan országban állították ki, a melyben az ó-időszámítás a törvényes, a nélkül, hogy a váltón megjegyyezték volna, miszerint váltó az új időszámítás szerint, avagy mind a két időszámítás szerint kelteztetett: a lejárát napját az új időszámítás szerint készült naptárnak azon napjától számítják, a mely az ó-időszámítás szerint történt számításnak megfelel. (Vtr. 34. §.) (A különbség 12 nap).

γ) valamely vásárra. A hazai vásárookra kiállított váltók lejárata valamely hazai vásár idejére esik. Ha év nélkül van a vásár megjelölve és a vásár már elmúlt, a váltó a jövő évi vásárra szól; ha azonban a vásár még abban az évben nem múlt el, az azon évi vásáron fizetendő.

Ha a vásár egy napig tart, a váltó lejárata a vásár napjára esik. Ha a vásár egy napnál tovább, de legfeljebb 8 napig tart, a vásár utolsó napjára; — ha pedig a vásár 8 napnál tovább tart, a vásár nyolczadik napjára esik a váltó lejárata. (Vtr. 35. §.)

A vásárra szóló lejáratoknak csak akkor van különös ereje, ha a váltók a vásár helyén és idejében fizetendők. Mert ha nem a vásár helyén, csak idejében fizetendők (pd. a soproni Erzsébetvásárkor, Budapesten) a vásárra szóló lejáratot közönséges időmeghatározásnak tekintik, és amennyiben nem volna megállapítva határozott lejárat napja (a soproni Erzsébetvásár első napján), a váltó érvénytelen.

A lejárat napja egyben a váltó fizető napja is. Ezen szabály alól csak akkor van kivétel, ha a váltó lejárat vasárnapra, vagy a Gergely-naptár szerint valamely közönséges ünnepnapra esik, a mely esetben a váltó kifizetését csak a legközelebbi hétköznapon követelhetni.

1. Franciaországban szólhat a váltó még egy vagy több usóra lát után és egy vagy több usóra kelet után. Az usó 30 napban van megállapítva, a melyek a váltó kelte utáni naptól kezdve számítatnak.

Ugyanott a vásáron fizetendő váltó a vásár utolsó előtti napján esedékes, illetőleg a vásár napján, ha ez csak egy napig tart.

Ugyanott, ha a váltó lejárat törvényes ünnepre esik, akkor a váltó az előző napon fizetendő ki.

2. Németországban a fizetés idejére vonatkozólag az a szabály van érvényben, hogy ha valamely váltópiaczon általános fizetési napok vannak, akkor azon váltók fizetését, melyek ezen fizetési napok között válnak esedékesekké, csak a következő fizetési napon kell teljesíteni, hacsak a váltó nem szól látra.

3. Angliában a váltó felszólításra fizetendő:

a) ha ki van téve, hogy az felszólításra, látra, vagy bemutatáskor fizetendő, vagy

b) ha fizetési idő nincs kitéve.

Ugyanott, ha a váltó nem felszólításakor fizetendő, akkor minden esetben, melyben maga a váltó nem rendelkezik másképp, a váltóban megjelölt időhöz három kiméleti napot adnak hozzá, és a váltó az utolsó kiméleti napon esedékes és fizetendő. Ha az utolsó nap a törvényben megjelölt valamely ünnepnapra esik, akkor a fizetés az ünnepet megelőző köznapon teljesítendő.

4. Ausztriában és Németországban a vásári váltók a vásárok helyének törvényeiben meghatá-

rozott fizetési időben, ily kijelölés hiányában a vásárnak a törvény által meghatározott utolsó előtti napján esedékesek.

d) *A kibocsátó aláírása.*

A kibocsátó az a személy, a ki a fizetési megahagyást váltó alakjában kiállítja.

A kibocsátó aláírásának valóságban is írásnak, még pedig aláírásnak kell lennie. (Vtr. 3. §. 5. pont.)

Hogy valamely személy, a kinek neve idegen váltó előlapján előfordul, kibocsátónak tekintethessék, szükséges, hogy maga a váltó feltüntesse azt, miszerint a névaláírás az intézvényezésre vonatkozik. Ez rendszerint csak akkor tűnik ki magából a váltóból, ha a kibocsátó aláírása közvetlenül az intézvényezés alatt van. A kinek neve az elfogadó neve alatt minden megjegyzés nélkül fordul elő, az nem tekinthető kibocsátónak, hanem az elfogadóval együttes kötelezettnek. Ha a váltón nincsen kibocsátói nyilatkozat minden arra vezetett nyilatkozat érvénytelen.

A kibocsátói aláírásnak legmegfelelőbb helye a váltó szövege alatt, a váltó jobb oldalán van.

A kibocsátó aláírásának a kibocsátó nevét, vagy cégét kell tartalmaznia. Nem szükséges okvetlenül az előnév mellé az utónevet is kiírni

Ha a kibocsátó aláírása nem valódi név, hanem költött, avagy nem a voltaképpen kibocsátó neve, a váltó nem válik érvénytelenné, mert a váltó érvényességéhez csak az aláírás szükséges. Ha az a személy, a ki a váltót kibocsátotta nem létezik, csak a kibocsátó kötelezettsége nem érvényesíthető de ez a többi váltókötelezettek kötelezettségére befolyással nincsen és a váltót nem teszi érvénytelenné.

A kibocsátó váltójogilag felelős érte, hogy az intézvényezett a váltót el fogja fogadni, és majd, mint elfogadó azt ki is fogja fizetni. (Vtr. 7. §.)

A kibocsátót ez a váltójogi felelősség minden későbbi tulajdonossal szemben terheli.

e) *Az intézvényezett.*

Az intézvényezett azon személy, a kihez a váltóban foglalt fizetési felszólítást a kibocsátó intézi.

A váltó kibocsátója önmagát is megjelölheti intézvényszerűnek. Azt a váltót, a melyben a kibocsátó egyben intézvényszerű is, intézvényszerű saját váltónak nevezzük. (Vtr. 5. §.)

Az intézvényszerű az intézvényszerű nevének, vagy polgári nevének megnevezése által történik. Ha az intézvényszerűben más az utónév, mint az elfogadási nyilatkozatban, ez a körülmény a váltó érvényességére semmiféle befolyással nincsen, de kétséget támaszthat az elfogadó személyazonosságára iránt, a mi által az elfogadó fizetési kötelezettsége is megszűnhetik.

Ugyanazon egy váltón a fizetési meghagyás több személyhez is intézhető. Ez által nincsen a váltónak két intézvényszerűje, hanem az elsőben megnevezettnek tekintik intézvényszerűnek, a második sorban megnevezettnek pedig szükségbeli utalványozottnak.

Ha azonban több intézvényszerű vagyilagosan van a váltón megnevezve, a váltó elveszti érvényességét.

Az intézvényszerűt a váltó előlapjára, a váltó szövege alá, címzés alakjában szokás írni.

1. Angolországban a váltó két vagy több személyre intézvényszerű, akár társak azok, akár nem; ellenben nem váltó az olyan megbízás, mely két intézvényszerűre vagyilagosan, avagy két vagy több intézvényszerűre egymásután szól.

f) *A fizetés helye. Telepített váltó.*

Az a hely, a hol váltót fizetni kell, a váltó fizetési helye. A váltó szövegéből határozottan ki kell tenni annak, hogy hol van a fizetési hely, azaz, hogy hol követelheti a váltótulajdonos a váltóösszeget és hogy a váltókötelezettnek hol kell fizetnie.

Ha a váltón nincsen fizetési hely megjelölve, a váltó érvénytelen. A fizetési helyét rendszerint az intézvényszerű neve, vagy czége alá írják, de írhatják a váltón bárhová is, a váltó szövegébe.

Az intézvényszerű neve mellé irt hely, ha magán a váltón külön fizetési hely kijelölve nincsen,

fizetési helynek és egyben az intézvényezett lakóhelyének tekintendő.

A kibocsátónak joga van rá, hogy a váltó kifizetésére más helyet jelöljön ki, mint az intézvényezett lakóhelyét. Azt a váltót, a melyen a fizetés helye és az intézvényezett lakóhelye eltérő helyek, telepített váltónak nevezzük. Annak a helynek, a melyen a telepített váltót ki kell fizetni, *telep* (Domicil) a neve. A telep helyét rendszerint az intézvényezett neve mellé írják. Azt a személyt, a ki a telep helyén, a váltó fizetését teljesíteni fogja, *telepesnek* nevezzük.

A telepített váltó lehet határozottan telepítve, ha a váltón a telep mellett a telepes neve is ki van írva. Azt a váltót, a melyen a telepes neve nincsen kiírva, határozatlanul telepített váltónak nevezzük.

Ha a váltón több hely van fizetőhelynek kijelölve, az elsőnek megnevezett hely, a váltó fizetőhelye.

1. A francia váltótörvény szerint olyan váltó elfogadásában, a mely más helyen fizetendő, mint a hol az elfogadó tartózkodik, azon lakást kell megjelölni, a hol a fizetés teljesítendő, vagy a szükséges lépések megteendők.

5. §. **A váltó nem lényeges kellékei.** A váltó lényeges kellékein kívül fordulnak elő a váltón még olyan nyilatkozatok is, a melyek nem lényegesek, a melyek nélkül a váltó nem veszti ugyan el érvényességét, de a melyeknek használatát a forgalom szokásossá tette.

A szokásos kellékek egyike a váltó értékének nyugtázása. A váltó értékét a kibocsátó a rendkívényestől kapta. Adhatta pedig a rendkívényes az értéket készpénzben, árukban, kiegyenlíthet vele esetleg valamelyes elszámolásból eredő követelést, avagy terhére róhatja azt a váltó kibocsátójának folyószámlában. A váltó értékét a kibocsátó a váltón nyugtázza ilyen kifejezésekkel: „értékét árukban, készpénzben stb. megkaptam“; — „értékét elszámoltuk“, — „értéke közöttünk“.

Szokásos még a váltó értékét számokban a váltó jobb felső sarkára számokkal is feljegyezni. Ennek híjával sem szenved semmit a váltó érvényességében.

Az intézvényezett csak azért vállalta el a kibocsátó által hozzáintézett fizetésre szóló felhívást, mert valamelyes úton készpénzben, vagy más értékben megkapta rá a fedezetet. A fedezetadás módjáról és az elszámolás feltételeiről külön levélben értesíti a kibocsátó az intézvényezettet. Az értesítést tartalmazó tudósítást *tudósító-levél*-nek (Avisbrief) nevezik. Erre a tudósító-levélre is utal a kibocsátó a váltó szövegében, amennyiben ráírja, hogy az intézvényezett tegye a váltó értékét tudósítás szerint számlájára; ha pedig nem küldött tudósítást, azt az utasítást adja az intézvényezettnek, hogy tudósítás nélkül írja számlájára. („Tegye számadásba tudósítás szerint“, „írja számlámra tudósítás szerint“, „tegye számadásba tudósítás nélkül“.)

Ha a kibocsátó másnak a megbízásából intézte a váltót az intézvényezettre (bizományi váltó), azaz ha nem ő maga adta a fedezetet, hanem egy harmadik személy, a kibocsátó, ezt a körülményt is jelezni fogja a váltón, amennyiben feljegyzi rá, hogy „tegye számadásba N. N. úr (a megbízó) tudósítása szerint.“

6. §. A váltó elfogadása. Az intézvényezettre csak akkor hárul fizetési kötelezettség, ha a váltón kinyilatkoztatja, hogy a váltóban hozzá intézett fizetési felhívást elfogadja. (Vtr. 22. §.) Az intézvényezettnek ebbéli nyilatkozata nem tartalmaz többet, mint nevének aláírását legtöbbször ezzel a kijelentéssel: „elfogadom“.

De hogy az intézvényezett a váltót elfogadhassa, kell, hogy neki arra a váltóbirtokos alkalmat adjon, vagyis, hogy a váltót neki elfogadás végett bemutassa. A váltóbirtokosnak azonban nem kötelezettsége a váltót elfogadás végett bemutatni. Váltótörvényünk azt rendeli csupán, hogy a váltóbirtokosnak jogában áll a váltót elfogadás végett a lejáratig bármikor bemutatni, azaz a váltó felmutatásával azt az ajánlatot tenni az intézvényezettnek, hogy azt fogadja el. (Vtr. 17. §.)

A váltóbirtokosnak imént jelzett joga a következő esetekben van némileg korlátozva:

α) a vásári váltókat csak a vásár tartama alatt lehet bemutatni elfogadásra;

β) a lát után bizonyos idő múlva fizetendő váltókat be kell mutatni elfogadás végett azon a napon, a melyet a kibocsátó, vagy az egyik forgató jelölt meg a váltón bemutatási napnak. De ha bemutatási nap nincsen a váltón megjelölve, be kell a váltót mutatni a kiállítás napjától számított két év alatt. Ha a lát után bizonyos idő múlva lejáró váltó, a forgatók bármelyikének rendelkezése ellenére sem mutatott be elfogadás végett: az illető forgató váltójogi kötelezettsége megszűnik. (Vtr. 19. §.)

γ) a telepített váltót, abban az esetben, ha a kibocsátó kikötötte a váltón az elfogadás végett való bemutatást, a kikötött időig be kell mutatni elfogadás végett, mert a kikötés teljesítésének elmulasztása által elvész a kibocsátó és a forgatók ellen indítható visszakereseti jog.

A bemutatást bárki is elvégezheti, a ki a váltó birtokában van, még akkor is, ha nincsen rá forgatva meghatalmazásból. A bemutató egyben jogosítva van arra is, hogy óvást vétessen föl. (Vtr. 17. §.) Az elfogadás végett való bemutatás csak az eredeti váltó felmutatásával történhetik.

Az elfogadás végett a váltót az intézvényezettnek vagy ennek az elfogadásra kellően meghatalmazott megbizottjának, még pedig az intézvényezettnek a váltóban kitett lakóhelyén kell bemutatni. Ha az intézvényezett az elfogadást megtagadta, következik sor szerint a szükségbeli utalványozott, illetőleg a szükségbeli utalványozott azon meghatalmazottja, a ki a váltó elfogadására fel van hatalmazva. A kereskedelmi társaságra intézett váltót a társaság képviselőjére jogosított tagnál kell elfogadás végett bemutatni.

Az elfogadást magára a váltóra, rendszerint a váltó előlapjára, az intézvényezett czímezése alatt, vagy a czímezés és a kibocsátó aláírása között haránt irányban szokás írni. Elégséges hozzá, a váltó előlapján, az intézvényezett egyszerű névírása, az elfogadást jelentő megjegyzés nélkül is; de szokás a következő elfogadó-nyilatkozatokat is a név elé

írni: elfogadom, kifizetem, elismerem, helyes, láttam, előltem. De valójában semmiféle különös nyilatkozat sem szükséges, mert elegendő, ha az intézvényezett a váltó előlapjára írja nevét; már ez magában is feltétlen elfogadást állapít meg, amennyiben abban világosan kifejezve nincsen, hogy az intézvényezett az elfogadást vagy általában nem, vagy csak bizonyos megszorításokkal kívánta teljesíteni. Írható az elfogadás a váltó hátulsó lapjára is. De ebben az esetben ki kell a nyilatkozatból határozottan tűnnie az elfogadás tényének. (Vtr. 21. §.)

Ha a váltó több példányban van kiállítva, rá lehet az elfogadást bármelyik példányra is írni. Ha azonban az elfogadó a váltó több eredeti példányára vezetett elfogadási nyilatkozatot, azok mind külön-külön kötelezők, kivéve, ha az elfogadó az elfogadási nyilatkozathoz azt is hozzá kapcsolta, hogy az csak annyiban érvényes, amennyiben más példányt el nem fogadott volna.

Az érvénytelen váltó elfogadásának nincsen jogi hatása. Azonban a kibocsátó váltóképtelensége vagy a kibocsátói aláírás hamis volta nem menti fel az elfogadót váltókötelezettsége alól.

Az intézvényezett megtagadhatja, illetőleg korlátozhatja az elfogadó nyilatkozat tartalmát bármilyenű hozzáfűzéssel. (Vtr. 22. §.)

Korlátozhatja az összeget, megváltoztathatja a lejárat idejét és a fizetés helyét, vagy a fizetési meghagyásnak egyéb intézkedéseit. A váltóbirtokos azonban visszautasíthatja — az összegre vonatkozó megszorításokon kívül — az elfogadó megszorító nyilatkozatait; mert váltótörvényünk csak is az összegre nézve enged korlátozást, és minden más megszorítást olybá vesz, mintha az elfogadás teljesen megtagadott volna. (Vtr. 22. §.) Ez okból a bemutató minden megszorítással szemben óvással élhet és ennek alapján biztosítási visszkeresetet indíthat előzői ellen, a kiknek kötelezettsége eredeti mívoltuk szerint áll fenn.

Ha a váltó telepítve van, de a váltón nincsen kitüntetve, hogy a telep helyén ki fogja a váltót kifizetni, azaz még nincsen megjelölve a telepes: az intézvényezett szokta azt kijelölni amikor a váltót elfogadja. Ha azonban az intézvényezett ezt nem teszi elmulasztaná, a váltóbirtokos egész joggal azt

tételezi fel, hogy az elfogadó maga akar a telep helyén megjelenni és ott személyesen akarja a fizetést teljesíteni. (Vtr. 24. §.)

1. Angliában a váltó akkor is elfogadható.

a) ha a kibocsátó még nem írta alá, vagy még másképp nem teljes;

b) ha már lejárt, vagy az elfogadás, illetőleg a fizetés megtagadása által dishonorálva van.

2. Németországban az elfogadás végetti bemutatás posta útján is történhetik.

7. § A hátiratokról. A váltónak az a rendelkezése, hogy kigyenlítvén a kibocsátó, az intézvényezett és a rendelvényes kölcsönös követeléseit, még tovább is forgalomba kerüljön, hogy a rendelvényes tartozásainak, majd a rendelvényes hitelezője és és így tovább, tartozásának a kiegyenlítésére szolgáljon. A váltóval való fizetés nem történhetik a váltó puszta átadásával; az átadással egyben át kell ruházni a váltó tulajdonjogát is. A váltó tulajdonát átruházó váltónyilatkozatokat a váltó hátulsó lapjára írják, és ez okból azokat hátiratoknak (Indossament, Giro) nevezzük.

Azt a hátiratot, a mely a váltóból eredő összes jogokat átruházza forgatmánynak nevezzük; azt a hátiratot, a mely csak bizonyos váltójogi cselekvényekre (fizetés felvételére) jogosít meghatalmazási hátiratnak nevezzük; végül azt a hátiratot, amely által a váltókövetelés engedményezés útján ruháztatik át, engedménynek nevezzük. A ki a váltóból eredő jogait másra hátirat útján átruházza, annak forgató a neve (Girant, Indossant); a kire a váltóból eredő jogok a hátirat által átruháztattak, az a forgatmányos, (Indossatar, Giratar).

Van üres és van teljes forgatmány. A teljes forgalmány magában foglalja az átruházási nyilatkozatot, a forgató és a forgatmányos nevét; az üres forgatmány csak a forgató nevét.

A váltó korábbi birtokosait, a kik jogaikban és kötelezettségeikben megelőzik a későbbi birtokosokat, *előzőknek* nevezzük; a későbbi birtokosoknak *követők* a nevei. A váltótörvény az előzők és a követők viszonyára nézve azt rendeli, hogy a forgató a

váltó minden későbbi birtokosának váltójogilag felelős a váltó elfogadásáért és kifizetéseért. Ha azonban a forgató forgatmányához ilyen megjegyzést tett: „szavatosság nélkül“, „kötelezettség nélkül“, vagy valamely más hasonló értelmű kikötést, a forgatmány alapján őt nem terheli kötelezettség. (Vtr. 12. §.)

A váltó forgatását már a kibocsátó is korlátozhatja, amennyiben a váltó szövegében a rendelvényes neve mellé ezen kifejezést írja: „*de nem rendeletére*“. De e tilalom daczára a „nem rendeletre“ szoló (recta) váltón alapuló követelések is átruházhatók, hanem csak azzal a megszorítással, hogy az ilyen váltóra vezetett forgatmánynak nincsen váltójogi hatálya, azaz a forgatmányost követőknek a tilalmat használó forgatók ellen nincsen visszkereseti joguk. (Vtr. 8. §.)

A forgatmányt az eredeti váltónak vagy másolatának, avagy a váltó toldatának a hátulsó lapjára kell rávezetni. A váltó előlapjára írt forgatmány nem érvényes. A forgatmány átruházza a követőre mind azokat a jogokat, a melyekkel az előző bírt. „A forgatmány által — rendeli váltótörvényünk 9. §.-a — a váltóból eredő összes jog, különösen a tovább-forgathatás joga is, a forgatmányosra átruháztatik“.

A meghatalmazási hátirat csak „behajtás végett“, vagy „meghatalmazással“ ruházza át a váltót a melynek ez által csak birtoka, de nem egyben tulajdona is száll át a követőre. Az, a ki a váltót meghatalmazási hátirattal kapta, csak arra nyer jogot, hogy a váltóösszeget felvehesse, hogy óvással éljen, hogy forgatójának előzőjét a fizetés meg nem történtérei értesíthesse, a ki nem fizetett váltót beperelhesse és a letett váltóösszeget felvehesse. Az ilyen forgatmányos jogait hasonló forgatmánynyal másra is átruházhatja; ellenben tulajdonjogilag még akkor sem ruházhatja át a váltót másra, ha a meghatalmazási forgatmányban ezen kifejezés „vagy rendeletére“ foglaltatnék. (Vtr. 15. §.)

A forgatmány által a váltóból eredő összes jogait átruházza a forgató a forgatmányosra. Átruházható a váltó forgatmány által a kibocsátóra, az intézvényezettre, elfogadóra vagy valamelyik további forgatóra is; és ezek a váltót ismét tovább forgathatják.

Jogában áll minden váltóbirtokosnak a váltón levő üres forgatmányokat kitölteni, vagy a váltót e nélkül újabb forgatmánnyal tovább adni. (Vtr. 11. §.)

Az a váltóbirtokos, a ki a váltót üres hátirattal kapja és azt kitölteni nem kívánja, a következő módon forgathaja a váltót tovább:

a) átadja a váltót azzal az üres hátirattal, a melylyel reá ruházták, a nélkül, hogy azt saját forgatmányával ellátná, vagy a forgatmányt kitöltené, — avagy pedig bele írja az új forgatmányos nevét abba az üres hátiratba, a melylyel a váltót reá ruházták; az utóbbi esetben neve nem is fordul elő a váltón és így váltójogi felelősség nem terheli;

b) a váltót újabb üres vagy teljes forgatmánnyal tovább forgathatja;

c) azt az üres forgatmányt, a melylyel a váltót reá forgatták, kitölti a saját nevével és tovább forgatja üres vagy teljes forgatmánnyal.

A forgatmánynak kettős hatása van:

a) a forgató váltójogilag felelős a váltó minden későbbi birtokosának a váltó elfogadásáért és kifizetéseért (Vtr. 12. §.);

b) a forgatmányos váltóhitelezője lett az intézőnyezőnek és az elfogadónak, továbbá az összes előbbi forgatóknak, még pedig olyképpen, hogy hitelezői joga előzőjének jogától teljesen független.

A forgató korlátozhatja is azt a felelősségét, a melylyel a váltó későbbi birtokosainak tartozik. Korlátozhatja felelősségét az által, hogy:

a) kizárhatja a maga kötelezettségét, amennyiben a forgatmányhoz ilyen megjegyzést: „szavatosság nélkül“, „kötelezettség nélkül“, vagy valamely ehhez hasonló értelmű kikötést csatolt; (Vtr. 12. §.);

b) megtilthatja a váltó továbbforgatását „nem rendeletre“ vagy ehhez hasonló kifejezéssel. A nem rendeletre szóval korlátolt forgatási jog nem egyenlő értékű azzal a forgatási tilalommal, a melyet ugyancsak *nem rendeletre* kifejezéssel a váltó rendelvényese ír a váltó szövegébe; mert a forgató tilalmának csak az a jogi hatása, hogy az ő forgatmányosát követőkkel szemben őt kötelezettség nem terheli, azaz a követőknek ő ellene visszkereseti joguk nincsen.

E korlátozással szemben a forgatónak módjában van felelősségét súlyosbíítani is. A felelősség súlyosbításaképpen kikötheti:

a) a látra és a lát után bizonyos időre szóló váltóknál a bemutatás határidejét. Ilyen kikötés esetében a forgató váltójogi felelőssége ahhoz van kötve, hogy a váltó elfogadás vagy kifizetés végett a forgatmányban kitűzött határidő alatt bemutatassék; ha ez meg nem történék, megszűnik a forgató váltójogi felelőssége (Vtr. 19. §.);

b) hogy a váltóbirtokos ne vétessen fel óvást abban az esetben, ha az intézvényezett, illetőleg elfogadó a váltóból eredő kötelezettségének eleget nem tenne. Ezt a megszorítást az által érheti el a forgató, hogy a forgatmányba belejegyzzi: „óvás nélkül“, „költségek nélkül“. Az ilyen és hasonló megjegyzések azt jelentik, hogy a forgató még abban az esetben sem akar váltójogi kötelezettsége alól szabadulni, ha a váltóbirtokos az óvást nem vétetné föl. Az ilyen megjegyzésnek azonban csak arra a forgatóra nézve van jogi hatása, a ki azt forgatmányába jegyezte. Elengedheti a forgató az óvás felvételén kívül még az értesítést is (l. a 10. §. a keresetekről). (Vtr. 12. §.)

A váltó forgatásának lehetősége nem szűnt meg a váltó lejáratával, illetőleg a fizetés hiánya miatti óvás felvételére rendelt határidő lejártá után sem. De ha a váltót a fizetés hiánya miatti óvás felvételére rendelt határidő elmulta után forgatják, a forgatmányos a forgatónak a jogaiba lép; a forgató azonban váltójogilag kötelezve nincsen. (Vtr. 14. §.)

A váltóból eredő jogok — miként fentebb tanultuk — engedmény útján is átruházhatók olyan hatálylyal, hogy az engedményes jogait az elfogadó és az engedményező előzői ellen váltói úton érvényesítheti.

Az engedményt épp úgy, mint a hátiratot magára a váltóra, vagy annak másolatára, vagy a váltóhoz, vagy a másolathoz csatolt toldatra kell vezetni. (Vtr. 16. §.)

1. Franciaországban a forgatmány keltezendő. Az adott érték kiirandó. Meg kell mondani annak nevét, a kinek rendeletére kiállítják. Ha a forgatmány ezen rendelkezésnek meg nem felel, akkor nem ruházza át a tulajdonjogot.

2. Angliában a váltón a kibocsátó, valamint minden forgató, különös megállapításokat köthet ki, melyek:

a) kötelezettségét a váltóbirtokossal szemben elfüggesztik, vagy korlátozzák;

b) a váltóbirtokost vele szemben némely, vagy valamennyi kötelezettségtől felmentik.

Ugyanott, ha valaki a rendeletére szóló és birtokában levő váltót érték ellenében forgatás nélkül átadja, akkor az átruházás az átvevőnek ugyanazon jogokat biztosítja, melyeket az átadó birt, továbbá az átruházónak forgatmányára is jogot nyer.

Ugyanott, ha a váltó két vagy több rendelvényes, illetőleg forgatmányos rendeletére szól és ezek nem társak, akkor azt valamennyinek kell forgatni, kivéve, ha az egyik a többinek meghatalmazottja.

3. Az általános német váltórendtartás szerint az utóforgatmánynál különbséget kell tenni, hogy a váltó a forgatmány előtt óvatoltatott-e, vagy sem? Ha nem óvatolt váltót forgattak az óvás felvételére rendelt határidő után, úgy a forgatmányos váltójogot szerez az elfogadó és azon forgatók ellenében, kik a váltót az óvás felvételére rendelt határidő után forgatták. Az utóforgatmánynyal ellátott váltó ez esetben látra szóló váltónak tekintetik.

8. §. A váltó kifizetése. A váltó kifizetésének ideje szoros összefüggésben van a lejárat napjával, mert ez az időpont az, a melyet a kibocsátó a fizetés idejéül kitűzött.

A fizetés ideje rendszerint össze is esik a lejárat napjával. De vannak ettől eltérőleg olyan feltételek, a melyek fönnforgása esetén a lejárat és a fizetés napja nem esnek össze.

Váltótörvényünk a váltókötelezettség teljesítésére azokat a szabályokat rendelte el, a melyeket a 4. §. c. pontjában tanultunk.

A fizetést a lejárat napon déli 12 óráig kell teljesíteni. (Vtr. 33. §.) A váltóbirtokos köteles is a váltót fizetés végett a lejárat nap déli 12 órájáig bemutatni, ha csak nem akarja igénybe venni a váltótörvénynek azon kedvezményét (Vtr. 41. §.), miszerint az óvás a fizetési napot követő második köznapig bezárólag felvehető, és vár a fizetés végett való bemutatással ezen időpontig.

A lejárát, illetőleg a fizetés napjának déli 12 órája előtt a váltóbirtokos még akkor sem követelheti a váltó kifizetését, ha a lejárát napját megelőző bemutatáskor az intézvényezett egyenesen kijelentette, hogy később sem fog fizetni.

Ha a váltótulajdonos, vagy meghatalmazottja a váltó lejáratakor nem követelte annak kifizetését, az elfogadó, a fizetés hiányát igazoló óvás felvételére rendelt határidő eltelte után, leteheti a váltó összeget a váltóbirtokos veszélyére és költségeire a bíróságnál. A letétel által felszabadul az elfogadó váltókötelezettsége alól. Magához a letéthez nem szükséges a váltóbirtokos megidéztetése. (Vtr. 40. §.)

A váltót vagy az intézvényezett, vagy a telepes lakóhelyén kell kifizetés végett bemutatni. Még akkor is, ha csődben vannak. Ha az intézvényezett, illetőleg a telepes meghalt, de az üzlethelyiség még meg van, itt; egyébként az örökösöknél. (Vtr. 43. §.)

Fizetés végett az eredeti példányt kell bemutatni. Ha másolatok is vannak, elegendő egy példány bemutatása. Ha azonban a váltóbirtokos csak a másodlatból vagy másolatból tüntethetné ki jogos birtokát, ennek igazolása érdekében ezt is be kell mutatni.

Ha a váltó telepített, de a váltón külön telepes nincsen kijelölve, a váltóbirtokos a telep helyén az intézvényezett után tartozik tudakozódní és ha megtalálta, ennek köteles a váltót fizetés végett bemutatni.

Mindazon váltóügyleti cselekmények, a melyek a váltóbirtokos és előzői kötelezettségének, vagy jogának fenntartására és érvényesítésére szükségesek, a váltókötelezett üzleti helyiségében, vagy ha üzleti helyisége nincsen, lakásán és pedig délelőtt 9–12 óra között, délután 2–5 óra között eszközöndők. Az utczán, a börzén, vagy más helyen csak akkor hajthatók végre váltóügyleti cselekmények, ha abba az érdekeltek beleegyeztek. (Vtr. 102. §.)

Az óvatoló személy, a ki a váltókötelezettnek sem üzleti helyiségét, sem a lakását nem tudta kipuhatolni, köteles ez iránt az illetékes rendőri hivatalnál, illetőleg községi előljáráságnál tudakozódní. (Vtr. 102. §.)

A váltó kifizetését csak az követelheti, a ki a váltó tartalma által igazolja, hogy a váltónak jogos

tulajdonosa, és a váltót átadhatja a fizetés ellen a fizelőnek. (Vtr. 39. §.)

Forgatott váltóknál a forgatmányos tulajdonosi minősége a hátiratoknak összefüggő és egész ő hozzá lenyúló láncolata által igazoltatik. Ez az összefüggés akkor van meg, ha az első hátiratot a rendelvényes, minden későbbi hátiratot pedig az irta alá, a ki a közvetlen megelőző hátiratban, mint forgatmányos fordul elő. Ha valamely üres forgatmány után további forgatmány következik, az tételeztetik fel, hogy az utóbbi kiállítója üres forgatmány mellett jutott a váltó birtokába. (Vtr. 36. §.)

A hézagos lánczolattal forgatott váltó nem igazolja a tulajdonost. A hézagosan forgatott váltó birtokosát nem illetik meg sem az elfogadó, sem a hézagot megelőző előzők ellen a váltón alapuló jogok; de a hézag után következő forgatók ellen van visszkereseti joga. Hézag akkor van a hátiratok lánczolatában, ha a helyileg későbbi forgatmányt nem az irta alá, mint forgató, a ki a helyileg korábban levő forgatmányban forgatmányosnak van megnevezve. E mellett azonban a forgatmányoknak össze nem férő keltezései a forgatmányok lánczolatának összefüggését nem zavarják. A forgatmányok sorának megállapításánál tekintetbe veszik az összes forgatmányokat, legyenek azok akár az eredeti váltón, akár a toldaton, vagy a másodlaton és a másolaton. A kitörölt forgatmányokat azonban nem veszik figyelembe, azokat úgy tekintik, mintha nem léteznének. (Vtr. 36. §.)

A fizető a hátiratok valódiságát nem tartozik vizsgálni, neki csak az a kötelessége, hogy meggyőződjön a hátiratok összefüggő lánczolatáról. (Vtr. 36. §.)

A fizetést a váltóban kitett pénznemben kell teljesíteni. Ha a váltó olyan pénznemről szól, a mely a fizetés helyén nincsen folyamatban, vagy számolási értékről szól, az elfogadó csak akkor köteles a váltóösszeget ebben a pénznemben, esetleg számolási értékben fizetni, ha azt a kibocsátó ezen szóval „valósággal“ vagy más hasonló kifejezéssel határozottan kikötötte. Ellenkező esetben a fizetés az országban folyamatban levő pénznemben teljesíthető azon árfolyam szerint, a melyben azon pénznem a budapesti értéktőzsdén a fizetési napot megelőző-

leg utólszor jegyzett árfolyamok közép áráként mutatkozik.

A váltóbirtokos a teljes váltóösszeget követelheti és nem kell túrnie levonásokat; levonás esetében a váltóbirtokos visszautasíthatja a fizetést és óvás felvétele után visszkeresetet indíthat.

A felajánlott részletfizetést azonban — a fizetés hiányát igazoló óvás felvétele előtt — nem utasíthatja vissza a váltóbirtokos. (Vtr. 38. §.)

A váltóbirtokos csak is a nyugtatványozott váltó kiadása mellett köteles fizetni. Ha csak részletfizetést teljesített, csupán csak azt követelheti, hogy a váltóbirtokos a fizetést a váltóra feljegyezze és neki e feljegyzésről a váltó másolatán nyugtát adjon. A miből szintén következik, hogy a váltót csak annak kell fizetni, a ki azt érvényesen nyugtázhajta. (Vtr. 39. §.)

9. §. Az óvásról. A váltóból eredő jogok és kötelezettségek fenntartása ahhoz a feltételhez van kötve, hogy a váltóbirtokos elvégezte-e mindig, és pontosan a meghatározott időben, a reá váró váltóügyleti cselekvényeket, vagyis bemutatta-e a váltót a törvényben megszabott határidőn belül elfogadás és kifizetés végett. Hogy a váltóbirtokos ebbeli köteletségének mindenkor eleget tett, igazolnia kell azon esetekben, a mikor a váltóügyletek körül zavar támad. Azt a cselekvényt, a melynek keretében a váltóbirtokos egy közhitelességű személy közbenjárását veszi igénybe annak igazolására, miszerint ő pontosan elvégezte mind azokat a váltóügyleti cselekvényeket, a melyekre kötelezve van, óvásnak (Protest) nevezzük. A közhitelességű személynek arról szóló írásbeli nyilatkozatát, hogy a váltóbirtokos semmit sem mulasztott el, a mire előzői jogának és köteletségének megóvása és fenntartása érdekében kötelezve van, óváslevélnek (Protestbrief) nevezzük.

A következő esetekben él a váltóbirtokos óvással:

a) ha az intézvénnyezett a neki elfogadás végett bemutatott váltót vagy általában nem, vagy csak megszorítással, avagy nem az egész összegre fogadta el. Az ilyen esetben felvett óvást elfogadás hiánya miatt felvett óvásnak nevezzük;

b) ha a váltóbirtokos a váltót fizetés végett még idejében bemutatta, de az intézvénnyezett, illetőleg elfogadó a fizetést nem teljesítette. Az ilyen esetben felvett óvást fizetés hiánya miatt felvett óvásnak nevezzük;

b) ha az elfogadó csőd alá jutott, vagy ha ellene a váltó elfogadása, illetve kiállítás után valamely pénzbeli tartozás miatt a végrehajtás siker nélkül megkíséreltetett, a váltóbirtokos biztosítékot kérhet az elfogadótól; ha azonban ez biztosítékot nem ad, a váltóbirtokos biztonság hiányát igazoló óvást vétet föl annak igazolására, hogy a vagyoni jólétében megbizhatatlanná vált elfogadó megtagadta a kért biztosítékot.

Vannak azonban még más zavarok is, a melyek bekövetkezését óvással kell igazolni. Ilyenek: ha a váltóbirtokos a váltót fizetés végett a lejárat napján be akarja mutatni az elfogadónak, de annak lakását nem találja, illetőleg ezt a rendőrségnél, vagy a bejelentő hivatalban hiába tudakolja; az ilyen alkalmakkor felvett óvást szélóvásnak (Windprotest, Perquisitionsprotest, Abwesenheitsprotest) nevezik. — Óvással kell igazolni azt is, hogy az a ki a váltónak elfogadás végett elküldött példányát őrzi, megtagadja annak kiadását.

Váltó-óvásokat közjegyzői székhelyeken és e helyekhez csatolt járásbirósági területen a közjegyző, — más járásokban a járásbiró, aljárásbiró és járásbirósági jegyzők és aljegyzők teljesítik.

A kinevezett váltójegyzők (1874: XXXV. t. cz. 213. §-a) eddigi hatáskörükből ezután is vehetnek föl váltóóvásokat. Új váltójegyzőket nem nevezhet ki az igazságügyminiszter. (Vtr. 98. §.)

Az óvásnak magában kell foglalnia:

a) a váltónak, vagy a másolatnak és minden rajta levő hátiratnak és megjegyzésnek hű mását;

b) a nevét vagy cégét azon személyeknek, a kiknek részére és a kik ellen az óvás felvételét;

c) az óvatolt személyhez intézett felszólítást, ennek válaszát vagy annak megjegyzését, hogy nem válaszolt vagy feltalálható nem volt;

d) névbecsülési elfogadás vagy fizetés esetében annak megemlítését, hogy ki által, kiért és mily módon lett a névbecsülés ajánlva és teljesítve;

e) a helyet, évet, hónapot és napot, melyen a

felszólítás megtörtént, illetőleg siker nélkül megkíséreltetett; végre

f) az óvatoló személy aláírását hivatalos pecsétjével. (Vtr. 99. §.)

Ha ugyanazon váltójogi cselekményt (fizetés végett való bemutatás az intézvényezettnél, azután a szükségbeli utalványozottnál stb. . . .) több személytől kell követelni, nem szükséges minden egyes bemutatásról, illetve felszólításról és arra adott válaszról külön óvást felvenni, belefoglalhatók azok egy óváslevélbe is. (Vtr. 100. §.)

Az óvatoló személyek kötelesek az óvást a váltóbirtokosnak vagy meghatalmazottjának eredetben haladéktalanul kiadni. Kötelesek ezen kívül a felvett összes óvásokat napról-napra idő- és sorrendben hitelesített jegyzőkönyvbe beírni, a melyet kizárólag erre a célra használnak és a mely laponként folyószámmal van ellátva. E jegyzőkönyvbe írt óvásokról az érdekelt felek vagy azok jogutódai, a költségek megtérítése mellett, bármikor kérhetnek akár egyszerű, akár hiteles másolatot. (Vtr. 101. §.)

1. Franciaországban a fizetés hiánya miatt megóvatolt váltó birtokosa — tekintet nélkül a visszakeresetre előírt alakiságokra — a kibocsátó, elfogadó és forgatók ingóságait igényeinek biztosítására birói engedélylyel lefoglalhatja.

Ugyanott az óvatolt váltó birtokának követelése visszaváltóval hajtandó be. A visszaváltóhoz visszakereseti számlát kell csatolni. A visszakereseti számlát a váltóügynök hitelesíti.

10. §. A váltókeresetek. A váltókötelezetteket a váltó minden birtokosa irányában egyetemleges felelősség terheli. Ebből az egyetemlegességből kifolyólag a váltóbirtokos tetszésétől függ, hogy együtt és egyszerre vagy milyen sorrendben akarja a váltókötelezetteket megtámadni. (Vtr. 91. §.) Kiterjed pedig követelési joga a váltóösszegezen kívül a kamatokra, a váltódíjra és a költségekre.

A váltóbirtokos követelése ellen a váltóadós csak olyan kifogásokkal élhet, a melyek: a) magából a váltójogból erednek; — b) a melyek őt a mindenkori felperes ellen közvetlenül megilletik.

A váltójogból eredő kifogásokat feltétlen kifo-

gásoknak is nevezik. Ilyen kifogások lehetnek: a) hogy a váltókötelezett nem volt váltóképes, a mikor a váltókötelezettséget magára vállalta; — b) hogy a váltó nem bir azokkal a kellékekkel, a melyeket a törvény előír; — c) hogy a váltókötelesek aláírása hamis vagy hamisított; — d) hogy a váltóbirtokos nem igazolta jogos birtokosi minőségét; — e) hogy a váltójog elévült, vagy mulasztás által megszűnt.

Azon kifogásokat, a melyek a váltókötelezettet a mindenkori váltóbirtokossal szemben illetik meg, feltételes kifogásoknak nevezzük. Ilyen kifogások lehetnek: a) hogy a váltókötelezett kényszer hatása alatt állott; — b) hogy tévedésből vállalta el a váltókötelezettséget; — c) hogy a váltókötelezettség elvállalásakor múlt elmezavarban, vagy részeg volt; — d) hogy a váltóbirtokos a váltókötelezettet megcsalta; — e) hogy a váltót szívességből állították ki; — f) hogy a váltót színleg ruházták át, a végből, hogy a váltókötelezett elessék a további birtokos ellen emelhető kifogásoktól

A váltóadás azonban azon kifogással, hogy a váltón akkor, midőn arra az elfogadás vagy más nyilatkozat vezetett valamely lényeges kellék hiányzott, a harmadik jóhiszemű váltóbirtokos ellen egyáltalán nem, mások ellen pedig csak annyiban élhet, amennyiben igazolni képes, hogy az utólagos kitöltés a létrejött megállapodás ellenére történt. (Vtr. 93. §.)

A váltótartozás kiegyenlítésében is van helye beszámításnak, ha az adóst a mindenkori felperes ellen valódi, lejárt váltóbeli vagy jogérvényes birói határozattal vagy birói egyezséggel megállapított pénzbeli követelés illeti. (Vtr. 98. §.)

A váltókötelezettek közül az elfogadó nyilatkozata egyenes, feltétlen fizetési ígéret, a kibocsátóé és a forgatóké pedig feltételes. Ha a váltóban lekötelezettek fizetési ígéretüknek nem tesznek eleget, keresettel támadhatja meg őket a váltóbirtokos. A feltétlenül kötelezettek ellen indított váltókereset arra irányul, hogy az elfogadó fizesse ki a váltóösszeget és annak járulékait. Az ilyen váltókeresetet egyenes váltókeresetnek nevezzük. — A feltételesen kötelezettek ellen a váltóbirtokos vagy azért indít keresetet, hogy a kibocsátó és forgatók neki biztosítékot ad-

janak, mert az intézvényezett a váltót egyáltalán nem, avagy csak megszorítással fogadta el, — vagy azért, hogy fizessék ki a váltóbirtokos követelését, mert az elfogadó azt nem fizette ki. A feltételesen kötelezettek ellen indított váltókereseteket visszkereseteknek nevezzük; lehetnek biztosítási visszkeresetek, ha biztosításra irányulnak, és fizetési visszkeresetek, ha fizetést sürgetnek.

a) *Az egyenes váltókereset.*

Az elfogadó ellen indított váltókereset egyenes, független, vagyis olyan, a mely nincsen függővé téve a váltóbirtokos részéről teljesítendő váltószorogossági teendők igazolásától. Ez okból nem is szükséges óváslevél ahhoz, hogy a váltóbirtokos az elfogadót fizetésre kényszerítse; elegendő rá, ha a váltó birtokában van és ő a váltó birtokát a hátiratok összefüggő láncolata által igazolja. Még az sem szükséges, hogy a váltóbirtokos a váltóadóst kötelezettségének teljesítésére felszólítsa. (Vtr. 44. §.)

Az egyenes váltókereset indítására csak akkor van szükség óvásra, ha: a) a váltó határozottan van telepítve és a telepes nem váltóbirtokos, b) a keresetet névbecsülő elfogadó ellen akarja a váltóbirtokos indítani. (Vtr. 43. §.)

Az egyenes váltókeresetnek tárgya: a váltó összege, annak a lejáratától számított $6\frac{1}{2}\%$ -os kamata és egyéb költségeinek megtérítésén kívül az óvás díja, ha óvás vétetett föl. Követelhet még ezen kívül $\frac{1}{8}\%$ -os váltódíjat is, ha a váltót forgatták és a váltóbirtokos megtette mind azt, a mi a visszakeresethez szükséges.

b) *A biztosítási visszkeresetek.*

Ha az elfogadás általában nem, vagy megszorítással, avagy nem az egész összegre történt: a váltóbirtokos a felvett óvás kiadása mellett a kibocsátótól és a forgatóktól biztosítást követelhet arra nézve, hogy a váltóban kitett, illetőleg az el nem fogadott összeg, az el nem fogadásból keletkezett

költségekkel együtt, lejáratkor ki fog fizettetni. (Vtr. 25. §.)

Az elfogadás hiánya miatt indítandó visszkeresetnek biztosítási visszkereset a neve.

Mivelhogy a váltókötelezetteket egyetemleges kötelezettség terheli, a váltóbirtokos az előzők bármelyike ellen indíthatja keresetét. (Vtr. 25. §.)

A biztosítási visszkereset indítására való jogot csak óvással lehet igazolni; a váltó bemutatása, valamint annak igazolása, hogy a visszakereső azoknak, a kik utána következnek biztosítást adott, nem szükséges. (Vtr. 26. §.)

A biztosíték módját és mennyiségét az érdekelt felek egyetértőleg maguk állapíthatják meg, ha azonban e tekintetben meg nem egyezhetnek, a biztosítandó összeg a bíróságnál készpénzben leteendő. A bíróságnál leteendő összegnek egyenlőnek kell lenni a váltóösszeggel és a biztosítási visszkereset megindításával felmerült költségekkel. Ha az, a ki biztosíték adására köteles, azt önkényt nem teszi le, követelhető az tőle végrehajtással is. (Vtr. 25. §.)

Mindegyik előző azonban csak egyszer köteles biztosítékot adni. Ez nem csak annak szolgál biztosítékul, a ki kérte, hanem mindazoknak, a kik utána következnek, ha ők a biztosítást nyújtó ellen biztosítási visszkeresetet indítanak. Ezek nagyobb biztosítékot csak abban az esetben követelhetnek, ha az adott biztosítás módja, vagy mennyisége ellen alapos kifogást tehetnek. (Vtr. 27. §.)

Mivel a biztosítási visszkeresetnek az óvás képezi az alapját, a biztosító az adott biztosítás fejében követelheti, hogy a visszakereső a biztosíték hiánya miatt felvett óvást neki kiadja.

A biztosíték visszaadandó, ha betöltötte rendeltetését; vagyis:

a) ha a váltó utólag teljesen elfogadtatik;

b) ha az előző ellen, ki a biztosítást adta, a váltó lejárattól számítva egy év alatt fizetési visszkeresetet nem indítottak;

c) ha a váltót kifizették, vagy ha annak, a ki a biztosítást adta, megszűnik váltójogi kötelezettsége. (Vtr. 28. §.)

Vannak esetek, a melyeknek bekövetkeztével az intézvényezett ellen még akkor is indítható biz-

tonság hiánya miatt visszkereset, ha a váltót egészben vagy részben el is fogadta. Ilyen visszkeresetnek a következő esetekben van helye:

a) ha az elfogadó csőd alá jutott;

b) ha az elfogadó ellen a váltó elfogadása, illetve kiállítás után, valamely pénzbeli tartozás miatt a végrehajtás siker nélkül megkísértetett. (Vtr. 29. §.)

A biztonság hiánya miatt indítandó visszkereset benyújtása előtt, köteles a keresetet indító váltóbirtokos az iránt tenni kísérletet, hogy nem nyere magától az elfogadótól biztosítékot. Ha ebbeli kísérlete eredménytelen maradt és úgy ezt, mint a váltón kijelölt szükségbeli utalványozottak által nem teljesített elfogadást óvással igazolja, biztosítást követelhet úgy az előzőktől, mint magától az elfogadótól.

A biztosítás módjára itt is azok a szabályok mértékadók, a melyek az elfogadás hiánya miatt indított visszkeresetnél.

A biztosítást vissza kell adni:

a) ha a szükségbeli utalványozott a váltót utólagosan elfogadta;

b) ha a váltónak váltójogi hatása, vagy pedig a biztosítékot adó előző ellen fennálló visszkereseti jog elévülés vagy váltójogi mulasztás által megszűnt;

c) ha az elfogadó utólag teljes biztosítékot nyújtott. (Vtr. 29. §.)

c) *Fizetési visszkereset.*

Ha az elfogadó nem fizette ki a váltót, a váltóbirtokos az előzőktől követelheti annak kifizetését. Azt a jogot, a mely neki ezt biztosítja fizetési visszkereseti jognak, azt a keresetet, a mely ennek a jognak az érvényesítésére vezet, fizetési visszkeresetnek nevezzük.

A fizetési visszkereset előfeltétele, hogy a váltóbirtokos eleget tett legyen azoknak a kötelezettségeknek, a melyeket a váltószorgosság ró reá; ezek (Vtr. 41. §-a):

a) hogy a váltó fizetés végett bemutatassék;

b) hogy ezen bemutatás és a fizetés nem teljesítése kellő időben felvett óvással igazoltassék.

Az óvás a fizetés napján déli 12 óra után vehető

fel, legkésőbb azonban a fizetési napra következő második köznapon kell felvételni. (Vtr. 31. §.)

A visszkereseti jog érvényesítésének egyetlen feltétele az óvás, amennyiben egyetlen bizonyító eszköze annak, hogy a bemutatás kellő időben megtörtént, és az elfogadó megtagadta a fizetést. Az előzők bármelyikének jogában van, hogy az óvást elengedje. Az elengedés rendszerint ezekkel a szavakkal történik, „óvás nélkül“, „költségek nélkül“. A ki az óvást ezen kifejezésekkel elengedte, óvás nélkül is megtámadható visszkeresettel. De az óvás elengedése nem menti föl a váltóbirtokost azon kötelezettség alól, hogy a bemutatást kellő időben teljesítse. Ha az a váltókötelezett, a ki az óvást elengedte, tagadja hogy a bemutatás kellő időben megtörtént, köteles ezt bizonyítani. Az óvás elengedése azonban nem oldja fel az előzőt az alól, hogy az esetleg felvett óvási költséget megtérítse. (Vtr. 42. §.)

A telepített váltókat a telepesnél kell fizetés végett bemutatni; ha ilyen nincsen megnevezve, magánál az intézvényezettnél, de szintén a telep helyén. Ugyan csak itt veendő fel az óvás is, ha a fizetés nem teljesített. (Vtr. 43. §.)

Ha a váltó a telepesnél kellő időben nem óvatoltatik, a váltóbirtokos nemcsak a kibocsátó és a forogatók elleni visszkeresetét, hanem az elfogadó ellen indítható váltó keresetét is elveszti. Ezen itt említett egy eset kivételével az elfogadó ellen indítandó váltókereset fenntartására, óvás felvétele nem szükséges. A váltótörvénynek ezen intézkedése kiterjed azon telepített váltókra is, melyeken az intézvényezettől különböző személy telepesként megnevezve nincsen, vagy a telepes egyszersmind a váltó birtokosa. (Vtr. 44. §.)

A visszkereseti jog fenntartása érdekében köteles a fizetés hiánya miatt megóvatolt váltó birtokosa közvetlenül előzőjét arról értesíteni, hogy az intézvényezett, illetőleg az elfogadó a váltót ki nem fizette. Az értesítésnek, az óvás felvételétől számított két nap alatt írásban kell megtörténnie; e végre azonban elegendő, ha az értesítés az érintett idő alatt postára adatik. (Vtr. 45. §.)

Minden tudósított előző köteles a maga előzőjét, a tudósítás vételétől számított két napon belül, hasonló módon értesíteni. (Vtr. 45. §.)

Az a váltóbirtokos, vagy forgatmányos, a ki az értesítést elmulasztja, vagy nem közvetetlen előzőjéhez intézi, köteles megtéríteni az ebből eredő károkat az összes, illetőleg az átugrott előzőknek. E kártérítésen kívül még az a veszteség is éri, hogy elveszti az összes, illetőleg az átugrott előzők elleni igényét azon kamatokra és költségekre nézve, a melyek a lejáratától a keresetre hozott birói határozat kézbesítéseig megillették volna. (Vtr. 45. §.)

Az értesítésnek írásban kell történnie. A kellő időben történt értesítés bebizonyítására elegendő, ha póstaigazolvánnyal bebizonyítatik, hogy az érdekelt előző részére a meghatározott napon levél adatott fel, kivéve, ha a címzett fél igazolhatja, hogy a levél mást tartalmazott. Az értesítés vételének napját hasonlóképpen póstaigazolvánnyal kell bizonyítani. (Vtr. 46. §.)

Ha valamelyik forgató a váltót hely megnevezése nélkül adta tovább, a fizetés meg nem történtéről a forgatónak azon legközelebbi előzője értesíthető, a ki a váltót a helynek megjelölése mellett ruházta át. (Vtr. 47. §.)

Minden váltókötelezettnek jogában áll követelni hogy neki a váltóösszegnek, a kamatoknak és költségeknek lefizetése mellett a nyugtatványozott váltó és a fizetés hiánya miatt felvett óvás kiadassék. Ha több váltókötelezett ajánl fizetést, a váltóbirtokos annak ajánlatát köteles elfogadni, kinek fizetése által a legtöbben szabadulnak a kötelezettség alól.

Mivel a váltókötelezettek egyetemlegesen felelősek a váltó kifizetéseért, a megóvatolt váltó birtokosa jogosítva van keresetét, illetőleg visszkeresetét, valamennyi váltókötelezett vagy a váltókötelezettek bármelyike, vagy többje ellen szabad választása szerint intézni, a nélkül, hogy a be nem perelték ellen követelési jogát elvesztené. — A váltóbirtokos nincsen a forgatmányosok sorrendjéhez kötve. (Vtr. 49. §.)

Azon váltóbirtokosnak, a ki a váltót fizetés hiánya miatt óvatoltatta, visszkereseti igényei kiterjednek:

- a) a ki nem fizetett váltó-összegre és ennek a lejáratától számítandó 6°/₁₀₀ kamataira;
- b) az óvási és egyéb költségekre;
- c) 1°/₃₀₀ váltó-dijra.

E tételeket akkor is felszámíthatja, ha keresetét egyedül az elfogadó ellen intézi.

A visszkereseti összeget a visszkeresettel meg-támadott előző a maga lakóhelyén köteles fizetni, a visszakereső pedig jogosítva van a visszkereseti összegnek a fizetés helyén való értékét követelni. Ez okból, midőn a visszkeresett a fizetés helyétől különböző helyen lakik, a visszakereső jogosítva van a visszkereseti összeget azon középárfolyam szerint számítani, a melylyel a fizetés helyén birnak a visszkeresett lakóhelyére intézett látra szóló váltók. — Ha azonban a fizetés helyéről a most érintett helyre váltó-árfolyamot nem jegyeznek, a visszakeresett lakóhelyéhez legközelebbi piac árfolyama szolgál irányadóul. A visszkeresett kívánságára köz-hitelességű árfolyamjegyzékkel vagy két kereskedő bizonyítványával kell a váltóárfolyamot igazolni.

Azon forgató, ki a váltót beváltotta, a további forgatóktól, a kibocsátótól és az elfogadótól követelheti:

a) az általa kifizetett összeget, a fizetés nap-jától számítandó 6% kamatokkal együtt;

b) a felmerült költségeket;

c) az $\frac{1}{3}\%$ váltódíjat.

Ha a visszkeresett más helyen lakik, ezen összegek is azon közép váltóárfolyam szerint fize-tendők, a melylyel a visszakereső lakóhelyéről a visszkeresett lakhelyére intézvényezett, látra szóló váltók birnak. Ha a két hely között váltóárfolyamot nem jegyeznek, ez a visszkeresett lakhelyéhez leg-közelebb eső piac középárfolyama szerint számí-tatik. A váltóárfolyam igazolása a fentebb előadott módon történik.

A külföldre intézett visszkeresetben a vissz-kereső felszámíthatja az ott megengedett magasabb tételeket. Ugyanezt megteheti az a külföldi vissz-kereső is, a ki belföldre intéz visszkeresetet, azon magasabb tételekre nézve, a melyeket kiegyenlítően e kellett.

A ki visszkeresetre jogosult, nemcsak per útján érvényesítheti követelését, hanem visszváltó útján is, a mi olyképpen történik, hogy a visszkeresetre, jogosult a fizetés helyéről, a visszkövetelés erejéig látra szóló váltót intéz a visszkeresett előzőre, és azt a visszváltót, a mely a visszkeresett lakóhelyén fizetendő, értékesíti. (Vtr. 53. §.)

Ha a visszkeresetre jogosult váltót intéz a kötelezettre követelése erejéig, a fentebb is felsorolt összegekhez felszámíthatja a visszváltó értékesítésével járó alkusz- és netaláni bélyeg-díjakat.

A visszváltó látra állítandó ki és közvetlenül a visszkeresett lakóhelyére intézvényezendő. (Vtr. 53. §.)

A visszváltóban megvett összeg alapját a visszszámla képezi, a mely nyugtázva, a váltóval és óvással egyetemben szintén kiadandó annak a visszkeresett előzőnek, a ki a visszváltó alapján fizetett. (Vtr. 54. §.) Ezen okiratok kadására azért van szüksége, hogy ezek alapján tovább indíthassa visszkeresetét. Ha a kifizetéskor nem jutott ez okmányokhoz, utólag keresettel követelheti azokat.

Az a forgató, a ki az utána következők közül valamelyiket kielégítette, kitörölheti a saját és az ezt követők hátiratait. (Vtr. 55. §.)

11. §. A közbenjárás. Közbenjárásnak nevezzük egyeseknek közbelépését, illetőleg beavatkozását abból a czélból, hogy a váltóügyletekben zavar ne támadjon. Ha a kibocsátó, vagy valamelyik váltóbirtokos, a zavar bekövetkezésétől eleve tart, azaz nem bizonyos benne, hogy az intézvényezett a váltót elfogadja-e: megnevez a váltón olyan személyt, a ki zavar esetén a váltót szükségből az intézvényezett helyett, a kibocsátó vagy valamelyik váltóbirtokos érdekében elfogadja. A kibocsátónak, illetőleg valamelyik váltóbirtokosnak azt a váltóra vezetett feljegyzését, a melyben a közbelépőt megnevezi, szükségbeli utalványnak, a benne megnevezett személyt szükségbeli utalványozottnak nevezzük.

A szükségbeli utalványozott elfogadó-nyilatkozatát névbecsülésnek nevezzük. Az elfogadó névbecsülő lesz. Azt, a kinek érdekében a névbecsülő közbelép, névbecsültnek nevezzük.

Vannak névbecsülők, a kik szükségbeli utalványban foglalt felhívás nélkül lépnek közbe, egymásik váltókötelezett érdekében. Az ilyen névbecsültöt beavatkozó névbecsülésnek nevezzük.

a) *A szükségbeli utalvány.*

A szükségbeli utalvány a váltóra vezetett második intézés. Szükségbeli utalványt írhat a váltóra

a kibocsátó, a kibocsátás alkalmával; vagy bármelyik későbbi váltóbirtokos, esetleg több is egymás után.

Szükségbeli utalvány csakis a váltóra írható, még pedig vagy az eredeti váltóra, vagy a toldatra, vagy a másolatra. Rendszerint az intézvényezett neve mellé írják. Tartalmaznia kell a szükségbeli utalványozott nevét, a szükségesetre szóló fizetési meghagyással egyetemben.

Szükségbeli utalványozott mindenki lehet, a ki a váltói viszonylaton kívül áll.

A szükségbeli utalványnak azonban a váltó kifizetésének a helyére kell szólania, mert csakis az ilyen utalványozás válik a váltóbirtokosnak előnyére. Azt a szükségbeli utalványt, a mely más helyre szól, mint a váltó fizető helye, nem tartozik a váltóbirtokos figyelembe venni. (Vtr. 56. §.)

A váltóbirtokos nem tartozik abba beleegyezni, hogy a váltókötelezett a váltóra szükségbeli utalványt vezessen; de ha az utalvány a váltón rajta van, ez úgy a váltóbirtokosnak, mint minden későbbi váltóbirtokosnak jogára befolyást gyakorol.

Ha az intézvényezett a váltó elfogadását megtagadná, a biztosítási visszkereset mindaddig nem indítható meg, amíg a váltóbirtokos a váltót elfogadás végett a szükségbeli utalványozottnál is be nem mutatta és az elfogadás megtagadásáról óvást nem véttetett föl. A biztosítási visszkeresethez tehát úgy az intézvényezett, mint a szükségbeli utalványozott ellen felvett óváslevél szükséges; ámbár lehet mind a kettőt egy óváslevélbe foglalni. (Vtr. 56. §.)

Hasonlóképpen jár el a váltó tulajdonosa a biztosság hiánya miatt megindítandó biztosítási visszkeresetnél is, a melyhez szintén úgy az elfogadó, mint a szükségbeli utalványozott ellen felvett óvás szükséges.

b) *A névbecsülő elfogadás.*

A névbecsülő elfogadás a szükségbeli utalványozottnak, vagy a beavatkozó névbecsülőnek abbéli nyilatkozata, miszerint készek a váltóban kifejezett ígéretnek eleget tenni.

A névbecsülő elfogadást is magára az eredeti váltóra, vagy annak másolatára kell ráírni.

Ha a szükségbeli utalványozott fogadja el a váltót, elfogadási nyilatkozatához nem kell több, mint épp a váltó előlapjára vezetett névaláírása. De ha beavatkozó névbecsülő fogadja el a váltót, ennek teljes elfogadó nyilatkozatot kell a váltóra írni, annak megjelölésével, hogy kinek érdekében fogadja el a váltót. Mert ha a névbecsülő (Vtr. 59. §.) elfogadásában kitenni elmulasztotta, hogy az elfogadás kinek érdekében történt, a kibocsátót tekintik névbecsültnek.

Ha több szükségbeli utalványozott van, ezek közül annak kell a váltót előbb bemutatni, a kit korábbi előző jelölt ki, ha azonban az a váltóból nem tűnik ki, a bemutatás nincsen sorrendhez kötve. (Vtr. 56. §.)

A névbecsülő elfogadásnak az az előfeltétele, hogy az intézvényezett megtagadja az elfogadást, illetve a biztosítást, — és a váltóbirtokos ezt óvással igazolja. Ezt az óvást a költségek megtérítése mellett a névbecsülő magának kiadatni, és annak függelékében a névbecsülési elfogadást megjegyezteni tartozik. Vtr. 58. §.)

Ha a váltóbirtokos a szükségbeli utalványozott elfogadási nyilatkozatát elmulasztotta kikérni, vagy pedig a felajánlott elfogadó-nyilatkozatát visszautasította, elveszti előzői ellen a biztosítási visszkereseti jogot. (Vtr. 60. §.)

Köteles továbbá a váltóbirtokos a névbecsültet az elfogadás, illetőleg a közbenjárás megtörténtéről, az óvás megküldése mellett tudósítani, és e tudósítást az óvatolás napjától számítandó két nap alatt póstára adni. Ha ezt tenni elmulasztotta, felelős az ebből eredő kárért. (Vtr. 58. §.)

Az elfogadás által a névbecsülő váltójogi kötelezettséget vállal azok irányában, a kik a névbecsültet követik. E kötelezettsége azonban megszűnik, ha neki a váltó a fizetési napot követő második köznap eltelte előtt fizetés végett be nem mutattatik. (Vtr. 60. §.)

Ha a váltó valamely szükségbeli utalványozott vagy más közbenjáró által névbecsülésből elfogadott, a váltóbirtokost és a névbecsült követőit biztosítási visszkereset nem illeti. A névbecsült és ennek előzői azonban élhetnek visszkeresettel.

1. Németországban csak a névbecsült követői ellen veszti el a váltóbirtokos visszkereseti jogát.

c) *A névbecsülő fizetése.*

Ha a fizetés hiánya miatt megóvatolt váltón vagy annak másolatán a fizetési helyre szóló utalvány vagy névbecsülési elfogadás van, a váltóbirtokos:

a) köteles a váltót fizetés végett az intézvényezettnek bemutatni, és ha ez a fizetést megtagadja, óvást vétet föl, a melylyel a bemutatás tényét és a fizetés elmaradását igazolja;

b) köteles a váltót a fizetési napra következő második köznap eltelte előtt, a szükségbeli utalványozottnak, illetőleg a névbecsülési elfogadónak fizetés végett bemutatni és az eredményt a fizetés hiánya miatt felvett óvásba vagy ennek függelékébe feljegyeztetni. (Vtr. 61. §.)

Ha e kötelesegekben mulasztást követ el, elveszti visszkereseti jogát az utalványozó, illetőleg a névbecsült és az ezt követők ellen.

A váltóbirtokos a névbecsülésből ajánlott teljes fizetést, bárkitől származzék is az ajánlat, vissza nem utasíthatja. Ha az ilyen ajánlatot visszautasítja, elveszti visszkeresetét a névbecsült és előzői ellen. (Vtr. 62. §.)

Az a névbecsülő a ki fizetést teljesített, a fizetés által azon jogokba lép, a melyek a váltóbirtokost az elfogadó, a névbecsült és ennek előzői ellen illeték: követelheti ennél fogva, hogy neki a váltó és — a költségek megtérítése esetén — a váltóval együtt az óvás kiadassék. (Vtr. 63. §.)

Ha a váltón több névbecsülő van, és ezek közül többen tesznek fizetési ígéretet, az ajánlók közül az elsőség azt illeti, a kinek fizetése által a legtöbb felszabadulnak a fizetési kötelezettség alól. (Vtr. 64. §.)

Azon közbenjáró, a ki a váltót kifizeti, jóllehet, hogy más, a kit a váltó vagy az óvás tartalma szerint elsőség illetett, a fizetésre késznek nyilatkozott: nem indíthat visszkeresetet azon forgatók ellen, a kik a jogosultabb közbenjáró részéről ajánlott fizetés folytán a kötelezettség alól szabadultak volna. (Vtr. 64. §.)

Azon névbecsülő elfogadó, a ki a fizetést azért nem teljesítheti, mert a váltót az intézvényezett vagy más közbenjáró fizette ki, a fizetőtől $\frac{1}{3}\%$ váltódíjat követelhet. (Vtr. 65. §.)

1. Az általános német váltórendtartás szerint

az, a ki nevét a váltón levő névaláírás alá írja — egyúttaláíró, és aláírásával ugyanazon váltókötelezettséget vállalja magára, mint a mely a helyileg első aláírás íróját terheli.

12. §. **A váltókezességről.** A váltókezesség nem önálló váltóügyleti cselekvényről szóló váltónyilatkozat, hanem csak az egyik váltókötelezettség érdekében elvállalt és a váltóra vezetett jótállás. A váltókezességnek az a célja, hogy biztosítsa és megerősítse a váltóra írt kötelezettségek teljesítését. Kezességet bármelyik váltónyilatkozatért lehet vállalni.

A kezességnek magára a váltóra, vagy annak másolatára, vagy a váltóhoz, vagy a másolathoz csatolt toldatra kell írva lennie. A kezességi nyilatkozatba bele kell írni azt a kijelentést, hogy az aláíró csak mint kezes szerepel; bele kell írni annak a nevét is, a kiért a kezesség elvállaltatott. A kezességi nyilatkozatot a kezes aláírja. Ezen követelmények híján a kezességi nyilatkozat nem szül váltójogi kötelezettséget. (Vtr. 66. §.)

A váltókezesség, mely egyetemleges fizetési kötelezettséget állapít meg, még akkor is érvényes, ha az, a kiért vállaltatott szenvedő váltóképességgel nem bír. Ha nincsen kitéve világosan, hogy a kezesség kiért vállaltatott, az olybá tekintetik, mintha az elfogadóért vállaltatott volna; ha a váltó még nincsen elfogadva, a határozatlanul fogalmazott kezesség a kibocsátó javára szól. (Vtr. 67. §.)

A váltótulajdonos kötelessége a kezes ellen irányuló váltókereseti, illetőleg visszkereseti jog megszerzésére és fenntartására mindazokat teljesíteni, a melyeket a váltótörvény azon váltókötelezettek elleni kereseti, illetőleg visszkereseti jog fenntartására előszab, a kikért a kezesség elvállaltatott. (Vtr. 68. §.)

A kezes az által szabadul kötelezettsége alól, ha az, a ki a főnyilatkozatban magát kötelezte, kötelezettségének eleget tesz, vagy ha maga a kezes fizet, amennyiben a váltót beváltja.

Ha a váltót a kezes fizeti ki, váltójogi keresetet nyer az ellen, a kiért a fizetést teljesítette. A többi váltókötelezettek ellen csak annyiban illeti kereseti, illetőleg visszkereseti jog, amennyiben ez a jog azt, kiért a fizetést teljesítette, a fizetés esetében hasonlóképpen megilletné. (Vtr. 69. §.)

13. §. **A váltók többszörözéséről.** a) Váltó másodlatokról. Gyakorta történik, hogy ugyanazt az egy váltót több teljesen egyenlő példányban állítják ki. Különösen akkor szokták ezt tenni, ha a váltónak messze idegenbe kell eljutnia, és közel fekvő a félelem, hogy az útközben elveszhetne. A váltóbirtokos, az elveszés tényének bekövetkezte esetében, másolattal pótolhatja az első váltót. Az elveszés félelméből többszörözött váltópéldányok, ez esetben a biztonság érdekében készültek. Készülhetnek azonban abból a célból is, hogy az egyik példány forgalombakerüljön, a másik pedig elfogadtatás végett az intézvényezetthez küldessék. Ebben az esetben kényelmi szempontból készültek a többszörözések.

A váltó első példányát első váltónak vagy első dletnek, (prima), a második példányt másodlatnak (secunda), a harmadik példányt harmadlatnak (tertia) nevezik. Három példányban rendszerint csak azokat a váltókat állítják ki, a melyek tengeren túlra mennek.

Ugyanazon váltó több példányának a sorszámát magában a váltó szövegében kell megjelölni, mert különben minden egyik példány önálló váltókötelezettséget állapít meg. (Vtr. 70. §.)

Ugyanazon egy váltóból csak a kibocsátó készíthet több példányt. Megkeresheti ez iránt úgy a rendelő, mint a karmelyik későbbi váltóbirtokos. (Vtr. 70. §.) Ezeknek a jogát tanúsítja az intézvényezett váltók szövegében ezen kitétel „első váltó“, a mely még abban az esetben is benne van a váltó szövegében, ha második példány nem készül.

Ahhoz, hogy ugyanazon egy váltónak több példányai másodlatoknak legyenek nevezhetők, a következők szükségesek:

- a) hogy a váltópéldányok tartalma — a lényeges kellékekben — teljesen egyenlők legyenek;
- b) hogy minden egyik váltó másodlaton ugyanazon váltókötelezettek aláírásai legyenek;
- c) hogy minden egyik példány a váltó szövegében, mint másodlat legyen megjelölve.

Azok a példányok, a melyek ezen követelményeknek nem felelnek meg, önálló váltóképpen szerepelnek.

Ha a váltó másodlatokat nem követelte a rendelő, — a mely esetben azokat a kibocsátáskor

készítette volna el a kibocsátó,- hanem a forgatmányos kívánja, e végett ez közvetlenül előzőjéhez fordul, a ki ismét a saját előzőjét keresi meg, a míg a megkeresés a kibocsátóhoz nem jut. A kibocsátó a másodlatokat ugyanezen az úton, megfordított sorrendben juttatja a forgatmányoshoz, a mely alkalommal a forgatók a másodlatokat eredeti hátirataikkal tartoznak ellátni. (Vtr. 70. §.)

A váltómásodlatok együttvéve csak egy váltót képeznek. Ha tehát az egyik példányt forgatták, ez által az egész váltót átruházták; az egyiknek elfogadása által az egészet fogadták el; és ha az egyiket kifizették, az egészet fizették ki.

A példányok egysége azonban megszakad:

a) azon forgatóra nézve, a ki ugyanazon váltónak több példányát különböző személyekre forgatta;

b) azon elfogadóra, a ki ugyanazon egy váltónak több példányát fogadta el, vagy a fizetést egy el nem fogadott példányra teljesítette.

Ha a váltónak több egyenlő példánya közül valamelyik kifizettetik, ez által a többi példányok erejüket veszítik.

E tekintetben azonban kivételnek van helye, a fentebb tanultak folyományaképpen:

a) azon forgatóra nézve, a ki ugyanazon váltónak több példányát különböző személyekre ruházta át;

b) az oly későbbi forgatókra nézve, a kiknek aláírásai a fizetéskor visszamaradott példányokon levő forgatmányaiknál fogva felelősek maradnak;

c) azon elfogadóra nézve, ki ugyanazon váltónak több példányát fogadta el. Ez a fizetéskor vissza nem adott példányokon levő elfogadásánál fogva felelős marad, amennyiben magából a többszörös elfogadásból ki nem tűnik, hogy ez csak azon feltétel mellett történt, amennyiben valamelyik példány még elfogadva nem lenne.

Arra a váltótulajdonosra, a ki a több példányban kiállított váltó közül egyet elküldött elfogadás végett, az a kötelesség háramlik, hogy a többieknek megjegyzeze, kinél található az elfogadásra elküldött példány. Ha azonban a forgatott másodlaton hiányzanék e megjegyzés, a hiány nem fosztja meg a forgatott példányt erejétől. (Vtr. 72. §.)

A gondviselő, a ki a váltót azért kapja, hogy az

elfogadásnál közbejárjon, köteles a váltót elfogadás végett bemutatni. Joga van rá, hogy az elfogadás hiánya miatt óvást vétesse fel. De nincsen sem jogosítva, sem kötelezve rá, hogy fizetést követeljen, vagy a fizetés hiánya miatt óvást vegyen föl. Köteles azonban az elfogadás gondozása czéljából kapott példányt, és az elfogadás hiánya miatt esetleg felvett óvást annak kiadni, a ki az átvételre való jogosultságát forgatmányosi minőséggel vagy egyébként igazolja. (Vtr. 72. §.)

Az, a ki azon másodlati példány jogos birtokosa, a melyre feljegyeztetett, hogy az elfogadás végett elküldött példány kinél található, elfogadás hiánya miatt biztosítási és a fizetés hiánya miatt fizetési visszkeresettel csak úgy élhet, ha óvással igazolja:

- a) hogy az elfogadás végett elküldött példány neki a gondviselő által ki nem adatott, és
- b) hogy az elfogadás, illetőleg a fizetés a másodlatra nem teljesített. (Vtr. 73. §.)

b) *A váltómásolatokról.*

A váltómásolatnak a váltó teljes szövegét a rajta levő hátiratokkal és megjegyzésekkel együtt kell tartalmaznia. E mellett ki kell tüntetni a másolaton, hogy mint másolat meddig terjed. (Vtr. 74. §.)

A másolat lényegileg különbözik a másolattól. Emez eredeti példány, a mely minden váltóügyleti cselekvésre alkalmas, amaz csak lemásolt példánya az eredeti váltónak, a mely sem elfogadás, sem fizetés végett nem mutatható be, és ez okból arra sem elfogadást írni, sem fizetést teljesíteni nem lehet.

Ha az eredeti példány elfogadás végett elküldetik, a másolaton megjegyzendő, hogy az elküldött eredeti példány kinél található. E megjegyzés elmulasztása azonban a forgatmányozott másolatot váltóerejétől nem fosztja meg. (Vtr. 74. §.)

A váltómásolatot forgatásra lehet használni. A rávezetett eredeti forgatmány a forgatóját épp úgy kötelezi, mintha az eredeti váltót forgatta volna. (Vtr. 75. §.) Ez okból a váltómásolatot használják is forgatásra, amíg az eredetit elküldik a gondviselőnek, hogy az elfogadást közvetítse. Az eredeti példány gondviselője köteles azt annak kiadni, a ki jogosultságát az átvételre a másolaton levő eredeti hátirattal, vagy más módon igazolja. (Vtr. 76. §.)

Ha a gondviselő az eredeti példány kiadását megtagadja, a másolat birtokosa azon forgatók ellen, kiknek eredeti hátiratai a másolaton vannak, elfogadás hiánya miatt biztosítási, fizetés hiánya miatt pedig fizetési visszkéréssettel élhet. ha óvással igazolja, hogy az elfogadás végett elküldött példányt a gondviselő nem adta ki neki. (Vtr. 76. §.)

14. §. Az elveszett váltókról. Ha a váltó elveszett, a kárvallott tulajdonos kérheti annak megsemmisítését. A megsemmisítésre azon hely bírósága illetékes, a melynek illetékességi hatáskörébe esik a váltó fizetési helye. (Vtr. 77. §.)

A megsemmisítési eljárás érdekében ki kell mutatni a váltó előbbi birtoklását, és a váltó másolatát vagy legalább annak lényeges tartalmát. Ha a bíróság a betérjesztett adatokat elégségeseknek találja: az elfogadónál betiltja a fizetést és hirdetményt bocsát ki, a melyben felszólítja a váltó birtokosát, hogy igényeit a váltó felmutatása mellett 45 nap alatt jelentse be. A 45 napi határidő, ha a váltó még nem járt le, a lejáratot követő első naptól, lejárt váltónál a váltómegsemmisítési eljárás megindítása iránt kibocsátott hirdetménynek a hivatalos hirdalában első megjelenését követő naptól számíttatik. (Vtr. 77. §.)

Ha a megsemmisítési eljárást folyamatba tették, a váltótulajdonos, feltéve, hogy a váltó már lejárt, követelheti az elfogadótól a váltóösszeg kifizetését, ha a megsemmisítésig kellő biztosítékot nyújt. Ilyen biztosíték adása nélkül a váltótulajdonos csak azt követelheti, hogy az elfogadó a váltóösszeget bírói kezekhez tegye le. (Vtr. 78. §.)

Olyan telepített váltók megsemmisítését, a melyeken az intézvényezettől különböző személy van telepesként kijelölve, csak akkor kérelmezheti a váltótulajdonos, ha a telepesnél kellő időben történt bemutatást óvással igazolja. (Vtr. 78. §.)

Ha a kibocsátott hirdetmény után senki sem jelentkezik váltóbirtokosul, a váltó semmisnek nyilváníttatik. Ha pedig a birtokos a váltót a kitűzött határidő alatt bemutatja, a megsemmisítési eljárást megszüntetik, és kérvényező a részére elrendelt tilalom feloldása mellett, tulajdoni jogának érvényesítésére a köztörvény útjára utasíttatik.

A váltó megsemmisítése után annak biróilag elismert tulajdonosa az elfogadótól a váltó kifizetését váltójogi úton követelheti.

Az, a ki a váltót rosszhiszemüleg vagy vétkes gondatlanság útján szerezte, annak kiadására kötelezhető. (Vtr. 79. §.)

15. §. A hamis és hamisított váltónyilatkozatok.

Hamisított a váltó, ha tartalmát jogtalanul, vagy gonosz szándékkal megváltoztatták.

Hamis a váltón előforduló aláírás, ha nem az, vagy nem annak megbizottja írta, a kinek a nevét az aláírás feltünteti.

Ha valakinek nevét jogtalanul, vagy gonosz szándékkal más valaki írta a váltóra, avagy ha valakinek eredeti aláírását, hozzátétel, vagy valami más változtatás által meghamisították, abból arra a személyre, a kinek a nevét ekként más valaki írta a váltóra, kötelezettség egyáltalán nem származik. Maga a hamisító sem lesz váltójogilag kötelezett, mert váltójogilag csak az eredeti aláírások kötelezők. Azonban a váltón levő hamis, vagy hamisított aláírások, a rajta levő valódi aláírások váltójogi erejére befolyást nem gyakorolnak. (Vtr. 81. §.)

Ha a váltót meghamisították, azon forgatók, a kik a meghamisítás előtt ruházták át, a váltó eredeti tartalma szerint felelősek, ellenben azok, a kik a váltót a meghamisítás után forgatták, a meghamisított tartalom szerint vannak kötelezve.

16. §. A váltó elévülése. A váltójogban az elévülési időt a rendes időszámítás szerint kell számítani. A számítás alapja a naptári idő; a kezdő napot nem számítják.

Az elfogadó ellen indítható váltójogi kereset a váltó lejáratától számítandó három esztendő alatt évül el. (Vtr. 84. §.) Ha a fizetési idő meghosszabbítatik (prolongatio), az elévülési idő kezdetében, a mely idő az elfogadó elleni váltójogi keresetre nézve a váltó lejáratától számítandó, nem történik változás.

A váltóbirtokosnak a kibocsátó és a többi előzők elleni visszkereseti igényei elenyésznek:

- a) 3 hónap alatt, ha a váltó Európában volt fizetendő, Islandot és a Farói szigeteket kivéve;
- b) 6 hónap alatt, ha a váltó Ázsiának és

Afrikának a Közép- és Fekete-tenger mellett fekvő partvidékein és ezen tengereknek az említett földrészekhez tartozó szigetein volt fizetendő;

c) 18 hónap alatt, ha a váltó valamely más, Európán kívüli országban vagy Islandban, vagy a Farói szigeteken volt fizetendő.

A váltóbirtokos ellen, az imént a)–c) pontok alatt felsorolt esetekben az elévülési idő az óvás felvételének a napjával veszi kezdetét. (Vtr. 85. §.)

A forgatónak a kibocsátó és a többi előzők elleni visszkereseti igényei elévülnek:

a) 3 hónap alatt, ha a visszkereső Európában lakik, Islandot és a Farói szigeteket kivéve;

b) 6 hónap alatt, ha a visszkereső Ázsiának és Afrikának a Közép- és Fekete-tenger melletti partvidékein és ezen tengereknek az említett földrészekhez tartozó szigetein lakik;

c) 18 hónap alatt, ha a visszkereső valamely más, Európán kívüli országban, vagy Islandban, vagy a Farói szigeteken lakik.

A forgató ellen a határidő, ha előbb fizetett, mintsem ellene váltókereset indított, a fizetés napjától, minden más esetekben pedig a keresetlevél kézbesítési napjától kezdődik. (Vtr. 86. §.)

Az elévülés a kereset megindítása által, de csak azon váltókötelezett irányában szakíttatik meg, ki ellen a kereset intéztetett.

Azon forgató, a kit váltóvisszkeresettel támadtak meg, jogosítva van, visszkereseti jogainak az elévülés elleni biztosítására, előzője ellen keresetlevél helyett perbejelentéssel élni.

A perbejelentő visszkereseti jogainak elévülése az ellene hozott bírói határozat jogerőre emelkedésének időpontjától veszi kezdetét. (Vtr. 87. §.)

Az elévülés hivatalból figyelembe nem vétetik. A bíróság csak annyiban méltatja figyelemre, amennyiben sommás végzés helyett a váltókeresetre, vagy visszkeresetre tárgyalási határnapot tűz ki. Ha azonban a váltókötelezett a tárgyaláson az elévülés kifogását fel nem hozza, a bíróság érdemleges határozatának hozatalánál az elévülésre nincs tekintettel. (Vtr. 88. §.)

A váltóadós ellen nyitott csőd alatt az elévülés nyugszik, azaz az elévülés meg nem kezdődik és félbe szakad, ha már kezdetét vette. (Vtr. 89. §.)

Ha a váltó kibocsátójának vagy elfogadójának váltói kötelezettsége elévülés által, vagy az által, hogy a váltójogok fenntartására szükséges cselekmények elmulasztattak, megszűnik, — ezek a váltóbirtokos irányában köztörvényi úton csak annyiban maradnak kötelezve, amennyiben ennek kárával gazdagodnának. (Vtr. 90. §.)

A forгатók ellen, kiknek váltókötelezettsége megszűnt, ilyen keresetnek nincsen helye. (Vtr. 90. §.)

17. §. A zálog- és a megtartásjoga. A váltóbirtokosnak jogában van azokból a tárgyakból, a melyekre magánúton — tehát birói közbenjárás nélkül — szerzett zálogjogot, váltói úton kielégítést szerezni, ha az adós kötelezettségének nem tett eleget. E végből:

a) az ingóságokat, a váltó eljárás szabályai szerint, kielégítésére fordíthatja;

b) a tőzsdei árfolyammal bíró papirokat a lejárat napján, a helybeli tőzsdén, ha pedig a lejárat helyén tőzsde nem létezik, a lejárat napot követő harmadik napon a legközelebbi tőzsdén eladhatja, vagy pedig azokat az azon napi árfolyamban követelése erejéig megtarthatja. Köteles azonban erről az adóst a cselekmények valamelyikének fogantatását követő 24 óra alatt levélben értesíteni. A legközelebbi tőzsde alatt oly értékpapirokra nézve, melyek belföldi tőzsdén jegyeztetnek, belföldi, más értékpapirokra nézve külföldi tőzsde értendő;

c) a váltóbeli vagy egyéb követeléseket behajthatja, vagy követelése erejéig megtarthatja.

A váltóbirtokost ezen jogok még azon esetben is megilletik, ha az adós időközben csőd alá került.

Kielégítés után köteles azonban kiadni a váltót és kiadni az esetleges fölösleget. (Vtr. 176. §.)

A lejárt váltókövetelés kiegyenlítésére a váltóbirtokos megtartási joggal élhet adósainak azon pénzeire, ingóságaira és értékpapirosaira, a melyek jogszerű úton jutottak tényleges birtokába, vagy rendelkezése alá.

Ez a jog azonban nem gyakorolható, ha a fentebb érintett tárgyak akár az adós, akár egy harmadik által az átadás előtt vagy átadás alkalmával meghatározott rendelkezés mellett kerülnek a hitelező birtokába.

A váltóbirtokos le nem járt követelésére nézve is megtartási joggal élhet, ha az adós csőd alá került, vagy ha az ellene valamely pénzbeli tartozás miatt megkísérlett valamely végrehajtás sikertelen maradt. Ebben az esetben az adós utasítása, vagy a határozott rendelkezés sem zárják ki a megtartási jog gyakorlását, ha az érintett ténykörülmények a tárgyak átadása után következtek be, vagy a hitelező azokról a tárgyak átvétele után értesül.

A váltóbirtokos ebben az esetben is köteles a megtartási jog gyakorlásáról az adóst értesíteni. (Vtr. 108. §.)

A megtartási jogot kereset útján érvényesíthetni; hatályára nézve egyenlő a kézi záloggal. (Vtr. 109. §.)

18. §. A saját váltó. A saját váltó a kibocsátónak egyenes fizetési ígérete a rendelvényes javára. A saját váltóban a kibocsátó nem arra vállal felelősséget, hogy az intézvényezett fog fizetni, hanem egyenes fizetési kötelezettséget vállal magára, a minek folytán őt ugyanazon kötelezettség terheli, mint a mely az idegen váltó elfogadóját.

A váltóra vonatkozó általános szabályok a saját váltóra is alkalmazást nyernek. Alakjára és alkotórészeire nézve is megegyezik a saját váltó az idegen váltóval; ez utóbbi kellékei közül csak azok esnek el, a melyek a fizetési meghagyással vannak kapcsolatban.

A saját váltó lényeges kellékei:

- a) a váltó elnevezés magában a váltó szövegében;
- b) a fizetendő pénzösszeg kitétele; az összegben felül kikötött járulékok nem létezőknek tekintetnek;
- c) azon személy vagy cég megnevezése, melynek részére vagy rendeletére a fizetés teljesítendő;
- d) a fizetés ideje;
- e) a kibocsátó név- vagy czégaláírása;
- f) a kiállítás helyének, évének, hónapjának és napjának kitétele, (Vtr. 110. §.)

Azon saját váltóknál, a melyekben külön fizetési hely kijelölve nincsen, a kiállítás helye fizetési helynek és egyszersmind a kibocsátó lakóhelyének tekintendő. (Vtr. 111. §.)

Mindazok a törvényes intézkedések, a melyek az idegen váltóra érvényesek, egyben érvényesek a

saját váltóra is, azzal az eltéréssel, hogy mind az, a mi az idegen váltó elfogadójára törvény, teljes érvényben alkalmazandó a saját váltó kibocsátójára.

Az idegen váltóra vonatkozó intézkedések közül főképpen a következők érvényesek a saját váltóra:

a) a pénzösszeg kitételére vonatkozó intézkedések és mindazon szabályok, a melyek a váltónak okirati jellegére vonatkoznak;

b) a váltó forgatására és engedményére vonatkozó szabályok;

c) a lát utánra szóló váltók bemutatását szabályozó intézkedések, azzal a különbséggel, hogy a bemutatásnak a kibocsátónál kell megtörténnie;

d) a biztosítás miatt indított visszkeresetre vonatkozó szabályok, azzal a különbséggel, hogy azt a kibocsátónál hiányzó biztonság miatt kell megindítani;

e) a váltó lejáratára és kifizetésére vonatkozó rendelkezések azzal az eltéréssel, hogy a váltóösszeget a bemutatással való késedelmeskedés esetében a kibocsátó teszi le a bíróságnál;

f) a fizetés hiánya miatt indítandó visszkeresetet szabályozó törvényes rendelkezések;

g) mindaz, a mi a névbecsülő fizetésére vonatkozik;

h) a váltókezeséget szabályozó törvényes rendelkezések azzal a különbséggel, hogy ha a váltón nincsen kitéve, hogy kiért vállalta a névbecsülő a kezeséget, ez olybá vétetik, mintha a kibocsátóért vállalta volna;

i) mindaz, a mi a váltómásolatra vonatkozik;

j) az elveszett és a hamis váltókra vonatkozó szabályok azzal a különbséggel, hogy a fizetést nem az elfogadónak, hanem a kibocsátónak kell teljesítenie;

k) mindazon rendelkezések, a melyek általán a váltó elévülésére vonatkoznak, és ennek körében a forgatók ellen való visszkereseti jog elévülését és a váltóhitelezők jogait szabályozzák.

19. §. A külföldi törvényhozás. Már említettük volt, hogy a külföldiek szenvedő váltóképességére rendszerint azon ország törvényei irányadók, a melyhez a váltókötelezett, mint alattvaló tartozik. Azon idegen, a ki a saját hazája törvényei szerint váltóképességgel nem bír, a belföldön elvállalt váltói

kötelezettségeért felelős, ha őt ezen törvény szerint megilleti a váltóképesség. (Vtr. 95. §.)

A külföldön kiállított váltóknak és váltónyilatkozatoknak lényeges kellékei azon hely törvényei szerint itélendők meg, a hol azok keletkeztek. Ha azonban a külföldön keletkezett váltónyilatkozatok a belföldi törvény rendeleteinek megfelelnek, a váltóra később vezetett és a belföldön keletkezett nyilatkozatok jogérvényessége a külföldi törvény alapján meg nem támadható. Váltójogi hatálylyal bírnak azon nyilatkozatok is, melyek belföldiek között külföldön keletkeznek, habár csak a belföldi törvény rendeleteinek felelnek is meg. (Vtr. 96. §.)

A váltói jogok érvényesítése vagy fenntartása végett külföldön teljesített cselekmények alaki kellékei azon hely törvényei szerint itélendők meg, a hol azok teljesítették. (Vtr. 97. §.)

20. §. A váltóügyekben illetékes bíróságok.

Váltóeljáráásra csupán a következő ügyek tartoznak:

1) váltókeresetek és visszkeresetek, akár fizetésre, akár biztosításra intéztessenek;

2) azon perbejelentések, a melyekkel a váltó-visszkeresettel megtámadott forgató van jogosítva élni visszkereseti jogainak az elévülés elleni biztosítására;

3) a megtartási jog érvényesítésére indított keresetek;

4) óvatoló személyek ellen az óvások felvétele körüli szabálytalanságok és mulasztások alapján indítandó kártérítési keresetek;

5) a váltóeljárásból származó ügyvédi munkadíjak és költségek megítélése iránt;

6) az 5. pontban megjelölt díjak és költségek megállapítása iránt akár a fél, akár az ügyvéd által beadott kérvények elintézése;

7) a váltóbiztosítékok letétele és azok kiadása iránti kérelem, elveszett váltók megsemmisítése, feltéve, hogy a váltó, a bemutatott másolat vagy a kérvényben megjelölt tartalom szerint minden lényeges kellékekkel el van látva.

Váltóügyletekben az első folyamodású birói hatóságot kizárólag gyakorolják:

a) a budapesti kir. kereskedelmi és váltótör-

vényszék, a budapesti és pestvidéki kir. törvényszékek területén;

b) a kir. törvényszékek, a budapesti és pestvidéki törvényszékek kivételével.

A váltóeljárás alá tartozó perekben az ítélet hozatalánál az elsőfokú bíróság egyik szavazó tagjának kereskedelmi ülnöknek kell lenni.

A váltó fizetési helyére illetékes bíróságnál valamennyi váltókötelezett beperelhető. Ezenfelül a váltókereset és visszkereset az illető váltókötelezettnek személyes keresetekben illetékes bírósága előtt is megindítható.

A megtartási jog érvényesítésére indítandó keresetekre nézve azon bíróság illetékes, a melynél a megtartási jog alapjául szolgáló váltó bepereltetett, ha pedig ez még nem történt meg, azon bíróság, a mely a beperlés esetében azon váltóra nézve illetékes lenne. Az a körülmény, hogy a váltóadás csődbe került, ezt az illetőséget nem szünteti meg.

A váltóügyekben beadott sommás, valamint a rendes keresetekben a keresetlevél írásban és ügyvéd ellenjegyzése mellett nyújtandó be.

Beavatkozásnak, viszonykeresetnek és perbehívásnak, a váltóeljárás alá tartozó ügyekben nincs helye.

Sommás eljárásnak csak minden lényeges keltekekkel bíró váltó alapján akkor van helye, ha a váltó ellen aggály nem mutatkozik s a kereseti követelés s járulékainak megállapításához szükséges minden okirat eredetiben mellékeltek, és ha a kereseti jog elévültnek nem mutatkozik.

21. §. A váltó leszámítolása. A váltó elfogadója nem köteles a váltóösszeget a lejárát előtt kifizetni. De ha a váltótulajdonos a váltóösszeget még a lejárát előtt meg akarja kapni, bankárjához, vagy olyan pénzintézetekhez folyamodik, a melyek váltók vásárlásával foglalkoznak. Ezekről megkapja a váltóösszeget, azon kamat levonása után, a mely a váltó eladásának és lejárátának idejére jár. Ezt a kamatot leszámítoltnak (disconto) nevezik.

A disconto nagysága a váltóösszeg nagyságától és attól az időtől függ, a melyre a disconto levonandó. De függ a disconto a pénzbőségtől is; ha sok és

olcsó a pénz, alacsony a discontláb, ha pedig kevés és drága, magas.

Az Osztrák-Magyar Bank, a leszámítolási üzletre külön szabályokat állapított meg, a melyek döntő befolyással vannak mindazon intézetekre, a melyek leszámítolással foglalkoznak. A jegybank leszámítolási üzletének főszabályai a következők:

1. az Osztrák-Magyar-Banknak jogában áll idegen és saját váltókat, melyek osztrák értékre szólnak és legfőlebb három hó alatt az osztrák-magyar monarchián belül fizetendőek, leszámítolni;

2. a leszámítolandó váltóknak rendszerint három, mindenestre azonban két fizetéképesnek ismert kötelezettnek aláírásával kell ellátva lenniök;

3. az összeg csekélyisége nem képez okot a váltó visszautasítására;

4. a bank nem köteles a leszámítolás megtagadásának okát adni.

22. §. **A váltók bélyegilletéke.** A váltóürlapok bélyegzésére vonatkozólag bélyeg- és illetéktörvényeink a következő rendelkezéseket tartalmazzák:

I. A bélyegilleték mértéke. 1. Ha a váltó meghatározott fizetési időre, — vagy látra, vagy lát után bizonyos időre szól, — tekintet nélkül arra, hogy bel- vagy külföldön fizetendő-e:

a) hacsak magából a váltóból ki nem derül, hogy a fizetésnek, ha a váltót belföldön bocsátották ki, a kibocsátás napja után hat hónapnál későbbben, vagy ha a külföldön bocsátották ki, tizenkét hónapnál későbbben kell bekövetkeznie, az I. fokozat szerint bélyegezendő;

b) ugyancsak az I. fokozat szerint bélyegezendők az a) pont alatt jellemzett váltók másodlatai, és forgatott másolatai;

c) minden váltó, a mely az a) s b) pontok alá nem foglалható a II. bélyegfokozat szerint látandó el bélyeggel.

A bélyegilleték nagysága függ tehát a váltó lejáratától (6 hó, vagy azon túl) és függ a kiállítás, illetőleg a lejárat helyétől.

A következő táblázatok az I. és II. fokozat szerint megállapított illetékfokozatokat mutatják:

I. FOKOZAT.

Bélyeg- illeték kor.-ban	B e z á r ó l a g						
	koronáig	márkáig	frankig, liráig, dénárig	font sterling- ig	rubelig	dollárig	hollandi forintig
— 10	150.—	150.—	187.50	7. 9.11	46.87	36.23	75.76
— 20	300.—	300.—	375.—	15.—.—	93.75	72.46	151.50
— 40	600.—	600.—	750.—	30.—.—	187.50	144.92	303.03
— 60	900.—	900.—	1125.—	45.—.—	281.25	217.39	454.54
— 80	1200.—	1200.—	1500.—	60.—.—	375.—	289.85	606.06
1.—	1500.—	1500.—	1875.—	75.—.—	468.75	362.32	757.58
1.20	1800.—	1800.—	2250.—	90.—.—	562.60	434.78	909.10
1.40	2100.—	2100.—	2625.—	105.—.—	655.25	507.24	1060.61
1.60	2400.—	2400.—	3000.—	120.—.—	750.—	579.71	1212.13
1.80	2700.—	2700.—	3375.—	135.—.—	843.75	652.17	1363.66
2.—	3000.—	3000.—	3750.—	150.—.—	937.50	724.64	1515.15
4.—	6000.—	6000.—	7500.—	300.—.—	1875.—	1849.27	3030.30
6.—	9000.—	9000.—	11250.—	450.—.—	2812.50	2173.91	4545.45
8.—	12000.—	12000.—	15000.—	600.—.—	3750.—	2898.55	6060.60
10.—	15000.—	15000.—	18750.—	750.—.—	4687.50	3623.18	7575.76
12.—	18000.—	18000.—	22500.—	900.—.—	5625.—	4347.82	9090.91
14.—	21000.—	21000.—	26250.—	1050.—.—	6562.50	5072.45	10606.06
16.—	24000.—	24000.—	30000.—	1200.—.—	7500.—	5797.10	12121.21
18.—	27000.—	27000.—	33750.—	1350.—.—	8437.50	6521.74	13636.36
20.—	30000.—	30000.—	37500.—	1500.—.—	9375.—	7246.37	15151.52

és tovább, a váltóösszegnek 3000 koronával való emelkedéséig 2 koronával több.

II. FOKOZAT.

Bélyeg- illeték ko- ronákban	Váltóösszeg bezárólag koronáig
— 14	40.—
— 26	80.—
— 38	120.—
— 64	200.—
1.26	400.—
1.88	600.—
2.50	800.—
5.—	1600.—
7.50	2400.—
10.—	3200.—
12.50	4000.—
15.—	4800.—
20.—	6400.—
25.—	8000.—
30.—	9600.—
35.—	11200.—
40.—	12800.—
45.—	14400.—
50.—	16000.—

és tovább, a váltóösszegnek 800 koronával való emelkedésével 2.50 koronával több.

A II. fokozat bélyegeivel ellátott váltóúrlapok nincsenek. A II. fokozat szerint bélyegezendő váltóúrlapok bélyegeit a váltó hátlapjára ragasztják. Ugyancsak a váltóúrlap hátlapjára ragasztandó a bélyegilleték, ha az I. fokozat szerint bélyegezett váltóúrlapot pótlólag a II. fokozat szerint kell bélyegezni.

A II. fokozat szerint bélyegezett váltóknál minden forgatmány az I. fokozat alá eső bélyeggel láthatandó el.

A váltó kifizetéséről szóló nyugta (pour acquit) szintén a II. fokozatú bélyegilleték alá esik.

II. A lerótt illeték pótlása. 1. Ha az a) és b) alatt jellemzett látra, vagy lát után bizonyos időre szóló váltókat a kibocsátástól számított hat hónap mulva, illetőleg, ha külföldön állíttattak ki, a kibocsátástól számított tizenkét hónap mulva, fizetés végett be nem mutatják: a hat, illetőleg tizenkét hó után következő napon beáll annak a kötelezettsége, hogy azon illetékösszeg, mely a II. fokozat szerint megállapított illetékre még hiányzik, vagy készpénzben való befizetés által (l. alább), vagy pedig pótlólag akképpen rovassék le, hogy a hiányzó összegnek megfelelő bélyegjegy a váltó hátlapjára felragasztassék és az illető hivatal által felülbélyegeztessék.

2. Pótlás által rovandó le a bélyegilleték azon váltók után is, a melyek meghatározott napon járnak ugyan le, de a belföldön kiállított ilyen váltókat a kibocsátás napjától számított hat hónap után, a külföldön kiállított ilyen váltókat pedig a kibocsátás napjától számított tizenkét hónap után, azaz a lejárat után tovább forgatták.

3. Ha a váltó valamely jelzálogi jognak szerzése végett bekebeleztetik, vagy előjegyeztetik, amennyiben attól az illeték csak az I. fokozat szerint rovatott le, úgy a bekebelezési, vagy az előjegyzési kérvénynek benyújtása előtt közvetlenül beáll a kötelezettség, azon illetékrészösszeget, a melylyel az illeték a II. fokozat alkalmazása esetében nagyobb lett volna pótolni, illetőleg az 1082, 1888. sz. birói határozat értelmében készpénzben leróni. Ha ez a pótilleték nem készpénzben, hanem bélyegjegyekben rovatott le, az illetékkötelezett fél terhére az egyszeres illeték tizszerese szabandó ki, de ebbe az összegbe a pótilleték fejében felhasznált bélyegek értéke betudandó.

Nem terjed ki a pótilleték lerovásának kötelezettsége azokra az esetekre, a midőn a zálogjog bekebelezése a váltóeljárás folyamában benyújtott biztosítási, vagy kielégítési kérvény folytán az eljáró bíróságnak a biztosítási, vagy kielégítési zálogjog bejegyzését elrendelő végzése alapján eszközöltetik.

4. A pótlólag lerovandó bélyegfokozatot mutatja a következő táblázat:

Bélyeg- illeték kor.-ban	B e z á r ó l a g						
	koronáig	márkig	frankig, liráig, dénárig	font sterling- ig	rubelig	dollárig	hollandi forintig
-.04	200.-	200.-	250.-	10.-.-	62.50	48.31	101.01
-.08	400.-	400.-	500.-	20.-.-	125.-	96.62	202.02
-.12	600.-	600.-	750.-	30.-.-	187.50	144.92	303.03
-.16	800.-	800.-	1000.-	40.-.-	250.-	193.23	404.04
-.20	1000.-	1000.-	1250.-	50.-.-	312.50	241.54	505.05
-.24	1200.-	1200.-	1500.-	60.-.-	375.-	289.85	606.06
-.28	1400.-	1400.-	1750.-	70.-.-	437.50	338.16	707.07
-.32	1600.-	1600.-	2000.-	80.-.-	500.-	386.47	808.08
-.36	1800.-	1800.-	2250.-	90.-.-	562.50	434.78	909.09
-.40	2000.-	2000.-	2500.-	100.-.-	625.-	483.09	1010.10
-.44	2200.-	2200.-	2750.-	110.-.-	687.50	531.40	1111.11
-.48	2400.-	2400.-	3000.-	120.-.-	750.-	579.71	1212.12
-.52	2600.-	2600.-	3250.-	130.-.-	812.50	628.05	1313.13
-.56	2800.-	2800.-	3500.-	140.-.-	875.-	676.33	1414.14
-.60	3000.-	3000.-	3750.-	150.-.-	937.50	724.64	1515.15
-.64	3200.-	3200.-	4000.-	160.-.-	1000.-	772.94	1616.16
-.68	3400.-	3400.-	4250.-	170.-.-	1062.50	821.25	1717.17
-.72	3600.-	3600.-	4500.-	180.-.-	1125.-	869.56	1818.18
-.76	3800.-	3800.-	4750.-	190.-.-	1187.50	917.87	1919.19
-.80	4000.-	4000.-	5000.-	200.-.-	1250.-	966.18	2020.20

és tovább a váltóösszegnek minden 200 koronával való emelkedésénél 4 fillérrel több.

III. Bélyegilleték lerovása a belföldi váltóknál.

1. Belföldön kiállított váltók után járó bélyegilleték csak kincstári váltóürlapok használata által róható le, melyeken a megfelelő bélyeg már fel van nyomtatva. Magán-váltóürlapok használata csak akkor engedtetik meg, ha azok valamelyik kir. adóhivatal, vagy a pénzügyminiszter által a felülbélyegzéssel megbízott más hivatal vagy hivatalos, közeg által aláírás előtt átbélyegeztettek.

Egyébként magán-ürlapokon, vagy másként kiállított váltók, habár azok a szabályszerű bélyegjegyekkel el is vannak látva, úgy tekintetnek, mintha nem lennének bélyeggel ellátva.

2. Azon rendelkezés, hogy a belföldön kiállított váltók után járó bélyegilleték csak kincstári bélyegzett váltó ürlapok használata által róható le, nem zárja ki azt, hogy az I. fokozatnak megfelelő bélyegzel ellátott kincstári ürlapok a II. fokozat alá eső váltók kiállítására is használtsanak; ilyen esetben a kincstári váltóürlapokon benyomott bélyeg csekélyebb értéke és a II. fokozat szerinti illeték mérve közt mutatkozó különbség a magán váltó-ürlapok

használatánál fentebb előirt módozat alkalmazása mellett bélyegjegyek felhasználása és ezeknek a váltók aláírása előtt való hivatalos átbélyegzése által egészítendő ki. A hivatalos felülbélyegzés azonban csak akkor eszközölhető, ha úgy az illeték mérve, mint azon körülmény is, hogy a váltó valóban a II. fokozat szerint megállapított illeték alá esik, annak tartalmából biztosan megállapítható.

3. Váltók felülbélyegzésével eddig a következő postahivatalokat bízták meg:

a) a fővárosban: Budapest-főpostát, Budapest-várt, Budapest-Vizivárost, Budapest-Józseftért, Budapest-Lipótvárost és Budapest-Terézvárost;

b) a vidéken: az újpesti, a zay-ugróczy és az oroszlányi kir. postahivatalokat.

IV. Belföldi váltók után járó illeték pótlásának módja 1. Ha a váltó olyan nagy összegről szól, hogy a kincstári váltó űrlapokon benyomva levő legmagasabb bélyeg (30 korona) sem felel meg neki, az illeték hiányzó részét, a váltó aláírása után legkésőbb 8 nap alatt, valamely adóhivatalnál készpénzben való befizetés által kell pótolni.

Ugyanezen eljárásnak van helye azon esetekben is, midőn az I. fokozat szerint bélyegzett váltó-úrlapon eredetileg helyesen kiállított váltó illetékét a fennálló szabályokhoz képest utólag a II. fokozat szerint pótolni kell.

2. Ha a szabályszeű váltóbélyeg 50 koronányi összeget meghalad, az illetéklerovás az adóhivataloknál készpénzben való befizetés útján is teljesíthető, mely esetben a befizetést tanúsító hivatalos elismervény a váltó-úrlapra, s a külföldön kiállított váltóknál szintén ugyanezekre vezetendő rá.

3. Mindazon esetekben azonban, midőn;

a) az I. fokozat alá tartozó és az előző III. pont értelmében bélyegzett magán váltó-úrlapon kiállított váltók után az illeték a fentebb közölt II. pont 1. és 3. részében foglalt rendelkezésekhez képest a II. fokozat szerint pótlandó, s midőn

b) a II. fokozat alá eső, nem különben az I. fokozat alá tartozó és kincstári bélyegzett váltó-úrlapokon kiállított váltók meghosszabbíthatnak, a mi által újabb illeték lerovásának a kötelezettsége következik be, a pótlandó, illetőleg szabályszerűen

járó újabb illetékeket bélyegjegyek használata által kell leróni.

V. Bélyegjegyek felragasztása külföldi váltókra.

1. Külföldön kiállított váltóknál a belföldi bélyegjegyet a váltó hátulsó lapjára ragasztják fel, közvetlenül a netalán rajta levő külföldi hátirat, vagy iratok alatt, és vagy a fentebb közölt III. pont rendelkezése szerint felülbélyegzik, vagy pedig a bélyegjegyet kelettel és névalírással keresztül írja az, a ki belföldön a váltóra vonatkozólag jogérvényes cselekményt leelőbb foganatosítja, vagy ez iránt más valakit megbíz. Ha pedig ilyen cselekmény még nem történt volna, külföldön kiállított, de belföldön fizetendő váltóknál az előbb említett mód szerint végzendő illetéklerovás a váltónak a belföldre történt átszármaztatásától számítandó 14 naplefolysása előtt annak részéről teljesítendő, a kinek kezei között a váltó a bélyegkötelezettség beálltakor van.

2. A külföldön kibocsátott váltók után járó illeték lerovásának időpontja akkor következik be, a mikor e váltókat belföldön forgalomba bocsátották, vagyis azokra valamely elfogadást, forgatmányt, vagy más hátiratot vezettek, más személyre átruháztak, azokra fizetést teljesítettek, óvást vettek fel, vagy bármimásnevű hivatalos eljárásban használták.

3. Külföldi váltók után a meghatározott illeték akkor is teljes összegben jár a magyar államkincstárnak, ha a váltó a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén keresztül jött be a magyar korona területére — és az ilyen váltó után a monarchia másik államterületén bélyegilleték nem rovatott le.

4. Ha a külföldön kibocsátott és kizárólag a külföldön fizetendő váltó a belföldön forgalomba kerül, utána a váltóösszegnek minden 100 koronája után 2 fillér bélyegilleték fizetendő, a 100 koronánál kisebb maradványösszeg teljes 100 koronának vétetik. Ezt a bélyegilletéket pedig, a fentebb megírt módon bélyegjegyek használata által kell leróni, a váltó forgalomba hozatala előtt.

Ha azonban a váltó valamely utólag rávezetett nyilatkozat folytán a belföldön válik fizetendővé, vagy a bíróság előtt használtatik — valamint ha a zálogjog szerzése végett bekebeleztetik — vagy

előjegyeztetik, e körülmény beálltakor, illetve a bíróság előtti használatot megelőzőleg az illeték-különbözet, mely a fentebb megállapított kivételes és a bélyeg- és illetékszabályokhoz képest az I., illetve II. fokozat szerint járó rendszeres bélyegilleték közt mutatkozik, ugyancsak bélyegjegyek használata által pótlólag lerovandó.

VI. Az illeték fizetésére kötelezett személy.

1. A szabályszerű illetékért azon időpontra való tekintettel, melyben az illetékkötelezettség beállott, a kibocsátó, elfogadó, minden forgatmányos, valamint az is, ki az illetékrövidítés szabályszerű bejelentése nélkül az óvást felvette, a váltóbirlalóval egyetemlegesen kezeskedik.

2. A külföldön kiállított és belföldre került váltóilletékének kifizetésére az köteles, a ki az illetékkötelezettség alapjául szolgáló cselekmények valamelyikét belföldön eszközölte, illetőleg azon belföldön lakó személy, kinél a váltó azon időpontban van, a mikor a bélyegfizetési kötelezettség a váltónak a belföldre történt átszármaztatása után bekövetkezett.

3. Mindenki, a ki a váltótól járó illeték iránt kezességgel tartozik, fel van jogositva, ha az illetékre nézve a kibocsátó, vagy valamely előzője helyett a bélyegszabályoknak eleget tett, a kibocsátó és minden előző ellen, ha ezeket a szabályok szerinti jótállás illeti, visszkéréssettel élni.

VII. Büntető határozatok. 1. A megrövidített bélyegilleték tiszteresét hajtják be azon, a ki azon váltóknál, a melyek az I. fokozat szerint voltak bélyegezve, és a melyeknél a II. fokozat szerinti illeték pótlandó lett volna, a pótlást vagy éppen nem, vagy csak hiányosan róttá le, vagy a bélyegjegyet nem szabályszerűleg használta fel.

2. Ugyancsak a megrövidített bélyegilleték tiszteresét hajtják be azon, a ki az I. fokozat alá tartozó váltók bélyegilletékét nem róttá le szabályszerűen.

3. A megrövidített illetékek ötvenszeres összegét vetik ki arra, a ki a váltóra járó illetéket vagy éppen nem, vagy a törvényszerűnél kisebb mértékben rójja le.

VIII. A lerott bélyegilleték visszakövetelése. Ha a váltóügylet nem jön létre, a váltón lerott bélyegilleték visszakövetelhető.

Intérvényezett idegen váltó.

(Lejárt határozott napon)

Budapest, 1900. évi február 2-án. Ért 682 koronát.

1900. évi május hó 2-án fizessen Ön ezen első váltónál fogva

Fekete Gábor úrnak vagy rendeltére

Hatszáznyolcvankét koronát

Értékét készpénzben kaptam és tegye számadásba tudósítás szerint.

J. Főzsa István úrnak

Kassán.

Császár Főzsef

Főzsa István

bélyeg

(Lejár kelet után)

Pozsony, 1900. évi január hó 15-én. 2500 koronáról.

Kelettől számított három hó múlva fizessen Ön ezen első
váltónál fogva Fekete Gábor úrnak vagy rendelkezé-
sére

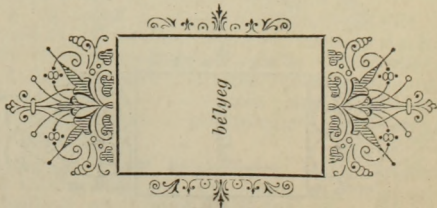
Kétezer és ötszáz koronát

Értékét elszámoltuk és tegye számadásba tudósítás szerint

J. Főzsa István úrnak Császári Főzsef

Kassán. Főzsa István

2.

(Lejár látra)

Pozsony, 1900. évi január hó 15-én. Ez 3685 koronát és 50 fillért.

Látta fizessen Ön (bemutatandó keletől számított két hó múlva) ezen első
váltónál fogva Csizmadia Péter úr rendelkezére

Háromezerhatszáznyolcvanöt koronát és 50 fillért

Értékét árukban megkaptam és tegye számadásba tudósítás szerint.

J. Fekete József úrnak
Pécsell.

Császár Imre
Fekete József

3. a) *Hátiratok 3. sz. váltóhoz.*

Helyettem Bottinger Testvérek uzaknak.

Értékét megkaptam. Peczony, 1900. január 28.

Gsizmadia Péter.

Helyettünk Kiss Károly úr rendelkezére.

Győr, 1900. február 1-én.

Bottinger Testvérek.

(üres hátirat)

Kiss Károly.

Értékét megkaptam.

Balogh Pál.

Dásári váltó (Recta váltó)

Budapest, 1900. január 20-án.

Ért 1000 koronát.

A soproni Cszsibet vásártör fizessen Ön ezen első váltónál fogva

Tamási József úrnak, de nem rendelkezére

Egyezer koronát

Értékét árukban vettem és tegye számadásomba tudósítás nélkül.

J. Szabó Péter úrnak Kassán.

Balog József

Fizetendő Sopronban.

Szabó Péter s. k.

5. Idegen telepitell váltó telepessel.

Sopron, 1900. május hó 24-én. Én 1200 koronát.
1900. augusztus hó 24-én fizessen Én ezen első váltónál fogva

Kerekes Gábor úrnak vagy rendelkezére

Egyezer és kétszáz koronát

Értékét árnokban vettem és tegye számadásba tudósítás szerint.

J. Szabó Péter úrnak Kassán.

Balog Fózsef

Fizetendő Budapesten, a Hazai Bank r. t.-nél. Elfogadom Szabó Péter.

6.

Saját rendelkezésre szóló válló.

Pozsony, 1900. május hó 2-án. É. 687-50 koronát.

Kelet után négy hóra, azaz október hó 2-án, fizessen Ön ezen első váltónál fogva saját rendelkezemre

Arbáznycsuvanlét koronát és 50 filléret

Értékét elszámoltuk és tegye számadásba tudósítás szerint.

T. Balog József úrnak, Kassán.

Fekete Lajos
Elfogadom Balog József
Fizetendő Budapesten, a Hitelbanknál.

Intézkövezéssel saját válló.

Budapest, 1890. február hó 2-án. É. 2000 koronát.
 1890. évi május hó 2-án fizessen Ön ezen első váltónál fogva
 Keipel Gyula úrnak vagy rendelkezére

Kétezer és ötszáz koronát

Értéke magamban és tegye számadásomba tudósítás nélkül.

T. Einbeck Károly úrnak

Weisz Antal

Sopronban

Elfogadom Einbeck Károly

Fizetendő Budapesten, a Hitelbanknál.

7. a) *Toldal (Allonge) a 7. sz. váltóhoz.*

*Toldal a tulajdonon olvasható első váltóhoz, a melyet kétezer és ötszáz
koronáról Weisz Antal intézett 1890. február hó 2-án Kerpel Gyula
rendelére, Embeck Károlyra Sopronban. Lejárata: 1890. május hó 2-án.*

Fizetendő Budapesten, a Hitelbanknál.

8. Elfogadott első váltó a másodlat rendelkezésére.

Szeged, 1900. jan. 2-án.

Ér 3620.60 koronát.

Mától számított két hó múlva fizessen Ön ezen első váltónál fogva
saját rendelkezésünkre

Háromezrehatváznegyven koronát és 60 fillért

Értékét elszámoltuk és tegye számadásba tudósítás szerint.

T. cz. Kuslits Ferencz úrnak Németh István s. k.

Győr

Elfogadom Kuslits Ferencz

8. a)

Másodlat a 8. sz. első váltóhoz.

Szeged, 1900. január 2-án. Ért 36-20-60 koronát.

Mától számított két hó múlva fizessen Ön ezen másod-váltónál fogva
raját rendelkezésünkre

Háromezredhatszáznegyven koronát és 60 fillért

Értékét elszámoltuk és tegye számadásba tudósítás szerint.

T. Kuslits Ferencz úrnak, Győr.

Németh István s. k.

Az elfogadás czéjéből az elsődet Marschat Károly úrnál, Győrött.

Jegyzet. Ezt a másodlatot forgatják: a rendelkezéyes és utána tovább a forgatós.

Az utolsó forgatmányos a másodlat bemutatása nyján jut az elsődet bírtokába.

9. *Eredeti forgalmányokkal bíró másolat.*

Másolat. Sopron, 1900. január 2-án. Ért. 3620.00 koronát.

Mától számított két hó múlva frissen Ön ezen első váltónál fogva

Lévay és Társa rendelkezére

Háromezerhatszáznegyven koronát és 60 fillért

Értékét elszámoltuk és tegye számadásba tudósítás szerint.

*E. Kuslits Ferencz úrnak,
Győrött.*

*Németh István s. k.
Elfogadom: Kuslits Ferencz.*

Hátiratok a 9. sz. váltóhoz:

Helyettünk Láng Lajos úrnak. Értékét készpénzben kaptuk.

Sopron, 1900. január 10.

Lévay és Társa.

Ruttkay és Hollós úrknak, vagy rendelkezésükre. Értékét megkaptam.

Sopron, 1900. január 18-án.

Láng Lajos.

Eddig másolat.

Helyettünk Cassella Lipót úrnak. Értékét elszámoltuk. Pécs, 1900. febr. 4-én.

Ruttkay és Hollós.

Schönberger János fiainak, vagy rendelkezésükre.

Bács, 1900. febr. 18-án.

Cassella Lipót.

Ógoston Péter úrnak, vagy rendelkezésére. Értékét elszámoltuk.

Budapest, 1900. febr. 24-én.

Schönberger János fiai.

Helyettem Pfeiffer Máttyás úrnak. Értékét megkaptam. Budapesten, 1900. febr. 28-án,

Ógoston Péter.

Értékét megkaptam az elfogadott eredeti váltó ellen. Győr, 1900. márcz. 2-án.

Pfeiffer Máttyás.

Budapest, 1900. január 6.

Kelettől számitott egy hóra fixessen Ön ezen első váltónál fogva
Er 1256 koronát.

Stauber Ferencz úr rendelkezére

Egyezekétszáz és ötvenhat koronát

Értékét készpénzben vettem át és tegye számadásba tudósítás nélkül.

E. Hegyesi Márton úrnak

Kovács Pános

Szolnokon.

Elfogadom, de csak febr. 15-ére.

Fizetendő Szolnokon.

Hegyesi Márton.

Visszaszámla

Hollós Lajos úrnak, Nagy-Becskereken
arról a váltóról, a melyet fizetés hiánya miatt
megóvatoltak, a melynek elfogadója Lippert
Károly, Szegeden; a váltó Budapesten, 1900.
január 2-án kelt és április 2-án járt le.

Váltóösszeg	K. 1450—
Fizetés hiánya miatt felvett óvás „	6.20
$1\frac{0}{3}\%$ váltódíj	4.83
$6\frac{0}{10}\%$ kamat április 2-től	
április 26-áig	5.80
bélyeg és postaköltség	1.20
összesen	K. 1468.03

szóval: Egyezernégyszázhatvannyolcz korona
és 3 fillér, a mely összeg erejéig ma Öntre,
Faragó Lajos rendeletére visszaváltót bocsá-
tottam ki.

Budapesten, 1900. április 26-án.

Kenyeres Károly.

Tartalomjegyzék.

1. §.	A váltó fogalma	3
2. §.	A váltóképeségről	3
3. §.	A váltó fajairól	4
4. §.	Az idegen váltó kellékei	5
	a) A fizetendő pénzüsszegegről	5
	b) A rendelvényesről	7
	c) A fizetés ideje	8
	d) A kibocsátó aláírása	11
	e) Az intézvénnyezett	11
	f) A fizetés helye. Telepített váltó	12
5. §.	A váltó nem lényeges kellékei	13
6. §.	A váltó elfogadása	14
7. §.	A hátiratokról	17
8. §.	A váltó kifizetése	21
9. §.	Az óvásról	24
10. §.	A váltókeresetekről	26
	a) Az egyenes váltókeresetről	28
	b) A biztosítási visszkeresetek	28
	c) A fizetési visszkeresetek	30
11. §.	A közbenjárásról	34
	a) A szükségbeli utalvány	34
	b) A névbecsülő elfogadás	35
	c) A névbecsülő fizetése	37
12. §.	A váltókezességről	38
13. §.	A váltók többszörözéséről	39
	a) A váltómásodlatokról	39
	b) A váltómásolatokról	41
14. §.	Az elveszett váltókról	42
15. §.	A hamis és hamisított váltónyilatkozatokról	43
16. §.	Az elévülés	43
17. §.	A zálog- és megtartási jog	45
18. §.	A saját váltó	46
19. §.	A külföldi törvényhozás	47
20. §.	A váltóügyekben illetékes bíróságok	48
21. §.	A váltó leszámítolása	49
22. §.	A váltó bélyegilletéke	50
	Váltóminták	57—71

